

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં, અમદાવાદ ખાતે

ક્રિમિનલ રીવિઝન એપ્લિકેશન (ગૌણ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમ

સામે) નં. ૩૨૬/૨૦૦૬

મંજૂરી અને સહી માટે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. જી, શાહ

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	
૨	પત્રકાર રીફર કરવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	

૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	
---	---	--

=====

પ્રથમેશ ફાર્મ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ

..... અપીલકાર્તા (ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય ૮

..... સામાવાળા (ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧, શ્રી વિશાલ કે. સેવક, માટે વકીલ શ્રી આઈ. એચ. સૈયદ,

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૩ અને ૫ માટે વરિષ્ઠ કાઉન્સેલ શ્રી આર. આર. માર્શલ સાથે, વકીલ શ્રી પી. પી. મજમુદાર સાથે, વકીલ શ્રી હર્ષિલ દત્તાની,

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૪ – ૮ માટે વકીલ શ્રી ઉત્પલ એમ. પંચાલ,

શ્રી મનન મેહતા, એપીપી

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. જી, શાહ

તારીખ: ૧૯ / ૧૨ / ૨૦૧૬

સીએવી ચુકાદો

૧. વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી વિશાલ કે. સેવક વતી વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી આઈ.એચ. સૈયદે અરજદારો તરફથી અને વિદ્વાન એડવોકેટો પી.પી. મજમુદાર, ઉત્પલ એમ. પંચાલ અને દર્શિલ દત્તાણી સાથેના વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ આર.આર. માર્શલે સામાવાળાઓ તરફથી દલીલો સાંભળી, તે જ પ્રમાણે રાજ્ય-સામાવાળા વતી વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી માનન મહેતાને સાંભળ્યા અને દસ્તાવેજ પુરાવાઓની ચકાસણી કરી.

૨. આ કેસના અરજદારે સુરતની સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા ક્રિમિનલ રીવિઝન એપ્લિકેશન નં. ૧૬૬/૨૦૦૧ માં આપવામાં આવેલ તારીખ ૦૩/૦૪/૨૦૦૬ ના રોજનો ચુકાદો અને હુકમ પડકાર્યો છે. આવા સામેના હુકમ દ્વારા, સેશન્સ કોર્ટે હાજર સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રીવિઝન અરજી મંજૂર કરતી વખતે, સુરતના એડિશનલ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટની અદાલત દ્વારા ઉમરા કેસ નં. ૧૨/૨૦૦૧ માં આપવામાં આવેલ તારીખ ૦૩/૦૮/૨૦૦૧ ના રોજનો ચુકાદો અને હુકમ રદ બાતલ કર્યો છે. સેશન્સ કોર્ટે હાજર અરજદાર દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ ને ચૂકવવાપાત્ર રૂપિયા ૧૫૦૦/- નો ખર્ચ પણ મંજૂર કર્યો છે. આવા હુકમને રદ કરતી વખતે, સેશન્સ કોર્ટે એવો પણ નિર્દેશ આપ્યો છે કે ઉમરા કેસ નં. ૧૨/૨૦૦૧ ના તારીખ ૦૩/૦૮/૨૦૦૧ ના હુકમના અનુસંધાનમાં ઉમરા પોલીસની પ્રવૃત્તિઓ અને કાર્યવાહી રદ અને અર્થહીન રહેશે. આવા ઉમરા કેસ નં. ૧૨/૨૦૦૧ માં એડિશનલ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટનો

હુકમ ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩ ની કલમ ૧૪૫ ની જોગવાઈ હેઠળ છે (ત્યારબાદ જેને "સંહિતા" તરીકે ઓળખવામાં આવશે), જે અન્વયે સુરતના એડિશનલ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટએ ઉમરા પોલીસને વિવાદાસ્પદ મિલકતનો કબજો એટલે કે ગામ વેસુ, તાલુકો ચોર્યાસી, જિલ્લો: સુરતના રેવન્યુ સર્વે નં. ૫૯૨ ના બ્લોક નં. ૩૮૭ ની જમીન હાજર સામાવાળાઓ પાસેથી ખાલી કરાવીને પંચનામું બનાવીને અને આવી પ્રવૃત્તિનો અહેવાલ તૈયાર કરીને હાજર અરજદારને સોંપવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે.

૩. અરજદાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ હકીકતોના માળખાને નીચે મુજબ સંક્ષિપ્તમાં રજૂ કરી શકાય છે:

૧૪/૦૩/૧૯૯૦ ગામ વેસુ, તાલુકો ચોર્યાસી, જિલ્લો- સુરત ખાતે આવેલી રેવન્યુ સર્વે નં. ૫૯૨, નવા સર્વે નં. ૩૮૭, ૨૦૫૩૮ ચોરસ મીટર ક્ષેત્રફળવાળી જમીનના કબજા વગર સામાવાળા નં. ૪-૮ દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ ની તરફેણમાં કરી આપવામાં આવેલ બિન-નોંધાયેલ સત્તાખત.

૧૦/૧૦/૧૯૯૦ ઉપરોક્ત જમીન માટે કબજાની પાવતી કરી આપવામાં આવી હતી. સામાવાળા નં. ૪-૮ દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ ને કબજો સોંપવામાં આવ્યાનું જણાવાયું છે. (આમાં રમણભાઈ હેમાબેન પટેલ નામના એક વ્યક્તિની સહી છે, જે વાસ્તવમાં ૦૨/૦૬/૧૯૭૬ ના રોજ જન્મેલા હતા અને

આ સત્તાખતની અમલવારી સમયે સગીર હતા. આ દર્શાવે છે કે આ કબજાની પાવતી અસલી નથી.)

૧૦/૦૪/૧૯૯૧ સામાવાળા નં. ૪-૮ દ્વારા તેમના પાવર ઓફ એટર્ની મારફતે ઉનરોહિત સહકારી મંડળી લિમિટેડની તરફેણમાં કરી આપવામાં આવેલ નોંધાયેલ સત્તાખત (નોંધણી નં. ૩૯૭૭/૧૯૯૧).

૧૯૯૭ મેસર્સ તિરૂપતિ કોર્પોરેશને ઉનરોહિત સહકારી મંડળી લિમિટેડ અને હાલના સામાવાળા નં. ૪-૮ સામે સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૩૮૧/૧૯૯૭ (એસ.સી.એસ. ૩૮૧/૧૯૯૭) દાખલ કર્યો.

૦૨/૦૬/૨૦૦૦ એસ.સી.એસ. ૩૮૧/૧૯૯૭ માં એક સમાધાન થયું હતું થી જેના દ્વારા નોંધણી નં. ૦૩/૦૬/૨૦૦૦ ના રોજનું ૦૩/૦૬/૨૦૦૦ ૩૦૩૭/૨૦૦૦ ધરાવતા નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ દ્વારા ઉપરોક્ત જમીનનો ૫/૬ મો ભાગ હાલના અરજદારોને વેચવામાં આવ્યો હતો.

૦૬/૦૭/૨૦૦૦ એસ.સી.એસ. ૩૮૧/૧૯૯૭ ના રેકૉર્ડ પર સમાધાનની શરતો મૂકવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત દાવો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૨૧/૦૫/૨૦૦૧ સામાવાળા નં. ૪-૮ દ્વારા ૧૪/૦૩/૧૯૯૦ ના રોજ સત્તાખત કરી આપવામાં આવ્યો હતો અને ૧૦/૧૦/૧૯૯૦ ના રોજ ઉપરોક્ત જમીનનો કબજો

આપવામાં આવ્યો હતો અને સામાવાળા નં. ૪-૮ સામાવાળા નં. ૧ ના કબજામાં ખલેલ પહોંચાડવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે તેવું જણાવીને સામાવાળા નં. ૩ - માલદેવભાઈ મશરીભાઈ ભાટુ દ્વારા રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ નં. ૧૯૪/૨૦૦૧ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. આ પ્રકારનો રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ ૧૯૪/૨૦૦૧ તારીખ ૨૧/૦૫/૨૦૦૧ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. એ દર્શાવવું યોગ્ય રહેશે કે રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ ૧૯૪/૨૦૦૧ માં દાવો ફક્ત વિવાદાસ્પદ મિલકતના કબજા અંગે જ હતો. ૧૪/૦૩/૧૯૯૦ ના સત્તાખતના અનુસંધાનમાં કોઈ ચોક્કસ કામગીરી અને/અથવા વેચાણ દસ્તાવેજની અમલવારી અંગે કોઈ દાવો નહોતો.

૨૫/૦૫/૨૦૦૧ અરજદારે સામાવાળા નં. ૩-૮ સામે ૨૫/૦૫/૨૦૦૧ ના રોજ રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ નં. ૧૯૯/૨૦૦૧ દાખલ કર્યો જેમાં ખાસ કરીને એવી પ્રાર્થના કરવામાં આવી કે સામાવાળાઓ-સામેવાળાઓને અરજદારોના વિવાદાસ્પદ જમીનના કબજામાં ખલેલ પહોંચાડતા અટકાવવામાં આવે. અરજદારોએ માનનીય કોર્ટમાં મનાઈ હુકમ માટેની અરજી પણ દાખલ કરી હતી જેમાં માનનીય કોર્ટે તારીખ ૨૫/૦૫/૨૦૦૧ ના રોજ તે જ દિવસે મનાઈ હુકમની

અરજીના ફકરા ૧૧(૧) ની શરતો મુજબ એકાતરા એડ-
ઈન્ટરિમ મનાઈ હુકમ પસાર કરવાનું યોગ્ય માન્યું હતું.
માનનીય કોર્ટે તારીખ ૦૭/૦૫/૨૦૦૨ ના હુકમ દ્વારા
અરજી મંજૂર કરવાનું યોગ્ય માન્યું. ઉપરોક્ત મનાઈ હુકમ
આજદિન સુધી અમલમાં છે.

૨૫.૦૫.૨૦૦૧ અરજદારે ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળ
પણ અરજી દાખલ કરી હતી જેને કેસ નં. ૧૨/૨૦૦૧
તરીકે ક્રમાંકિત કરવામાં આવી હતી.

૦૩.૦૮.૨૦૦૧ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ, સુરતે કેસ નં. ૧૨/૨૦૦૧ નો
નિર્ણય કર્યો અને પી.આઈ. ઉમરા પોલીસ સ્ટેશનને
ઉપરોક્ત જમીનનો કબજો અરજદારને સોંપવાનો હુકમ
કર્યો. તદનુસાર કબજો અરજદારને સોંપવામાં આવ્યો હતો.

૧૧/૦૮/૨૦૦૧ સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા સુરત ખાતેની જિલ્લા કોર્ટ સમક્ષ
ક્રિમિનલ રીવિઝન એપિલિકેશન નં. ૧૬૬/૨૦૦૧ દાખલ
કરવામાં આવી.

૦૭/૦૫/૨૦૦૨ સિવિલ જજ (એસ.ડી.) ની કોર્ટે રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ નં.
૧૮૮/૨૦૦૧ માં અરજી મંજૂર કરવાનું યોગ્ય માન્યું.
ઉપરોક્ત મનાઈ હુકમ આજદિન સુધી અમલમાં છે.

જ. તે એક નિર્વિવાદ હકીકત છે કે પ્રસ્તુત મિલકતના સંદર્ભમાં પક્ષકારો વચ્ચે માલિકી અને કબજા બંને બાબતે વિવાદ છે. તે પણ એક નિર્વિવાદ હકીકત છે કે આવા વિવાદના અનુસંધાનમાં અધિકાર, હક્ક અને કબજાની પુષ્ટિ કરવા માટે, સામાવાળાઓએ અગાઉ ૨૧ મી મે, ૨૦૦૧ ના રોજ એક રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ નં. ૧૯૪/૨૦૦૧ દાખલ કર્યો હતો, અને તે દાવાઈશ સામાવાળાઓ સાથે મિલીભગત કરીને આવું કર્યું હતું. આવા મિલીભગત વાળા હુકમનામાના કારણે, સામાવાળાઓએ પ્રશ્નવાળી મિલકતના અધિકાર અને હક્ક તેમજ કબજો મેળવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો જેના પરિણામે પક્ષકારો વચ્ચે અનેક મુકદ્દમાઓ થયા છે જેમાંથી એક મુકદ્દમા વર્ષ ૨૦૦૬ માં જ પ્રસ્તુત રીવિઝનના સ્વરૂપમાં આ કોર્ટ સુધી પહોંચી ગયો છે. તેથી, વર્ષ ૨૦૦૬ થી, ટ્રાયલ કોર્ટો સમક્ષ પક્ષકારો વચ્ચેની અન્ય કાર્યવાહી સંભવતઃ અટકી ગઈ છે. તેથી, આ રીવિઝનનો વહેલી તકે નિકાલ કરવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ નથી.

પ. આ રીવિઝન અરજી તારીખ ૦૩/૦૪/૨૦૦૬ ના હુકમને પડકારતી વર્ષ ૨૦૦૬ માં દાખલ કરવામાં આવી હતી. સામાવાળાઓને નોટીસ બજવણી કર્યા પછી અને ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૬ ના રોજ બંને પક્ષોને સાંભળ્યા પછી, આ હાઈકોર્ટની સહ-બેન્ચે (કો-ઓર્ડિનેટ બેન્ચ) રીવિઝન અરજીના પેરા ૨૩(ક) ની શરતો મુજબ એક તર્કબદ્ધ અને વિગતવાર હુકમ દ્વારા વચગાળાની રાહત કરી છે જે નીચે મુજબ વાંચવામાં આવે છે:

"(ક) આ કિમિનલ રીવિઝન એપ્લિકેશનની સુનાવણી અને આખરી નિકાલ બાકી રહે ત્યાં સુધી, આ માનનીય કોર્ટ પક્ષકારોને પ્રશ્નવાળી જમીનની કોઈપણપ્રકારની પ્રાપ્તિમાં યથાસ્થિતિ જાળવી રાખવાનો નિર્દેશ આપી શકે છે અને વધુમાં સામાવાળા નં. ૩ અને સામાવાળા નં. ૯ ને અરજદારની જમીનના કબજામાં ખલેલ ન પહોંચાડવા માટે નિર્દેશ આપવા કૃપા કરે."

ઉપરોક્ત શરતોમાં વચગાળાની રાહત મંજૂર કરતી વખતે સહ-બેન્ચે સામાવાળા નં. ૩ ને પ્રશ્નવાળી જમીનનો શાંતિપૂર્ણ કબજો અરજદારને સોંપવાનો નિર્દેશ પણ આપ્યો છે, કારણ કે સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલ સામેના હુકમ ૩ જી એપ્રિલ, ૨૦૦૬ ના અનુસંધાનમાં સામાવાળા દ્વારા તે લઈ લેવામાં આવ્યો હતો. સાથે સાથે કોર્ટે વર્તમાન અરજદાર પર પણ શરત લાદી છે, જેના દ્વારા અરજદારને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે તે પ્રશ્નવાળી મિલકત તેમજ પ્રશ્નવાળી જમીનનો કબજો કોઈપણ સંસ્થા, પેઢી અથવા તેવા અન્ય કોઈપણ પક્ષકારને કોઈપણ રીતે વેચાણ, ગીરો, પટ્ટે, સબ-લીઝ કે ગિરવે આપી શકશે નહીં અથવા અન્યથા તબદીલ કરી શકશે નહીં. અરજદારને એવી પણ સૂચના આપવામાં આવે છે અને પ્રતિબંધિત કરવામાં આવે છે કે તે તે જમીન પર કોઈ બાંધકામ અથવા અન્ય કોઈ માળખું ઊભું કરશે નહીં જે આવા હુકમના ઓપરેટિવ ભાગમાં જૂના સર્વે નં. ૫૯૨ (નવા સર્વે નં. ૩૮૭, ક્ષેત્રફળ ૨૦,૫૩૮ ચોરસ મીટર) સુરત જિલ્લાના વેસુ ગામ, તાલુકો-ચોર્યાસી ખાતે આવેલ તરીકે દર્શાવેલ છે.

હાજર સામાવાળા નં. ૩ ને વધુમાં નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે તે પ્રશ્નવાળી જમીનના કબજામાં જાતે અથવા તેના એજન્ટો અને નોકરો દ્વારા કોઈપણ પ્રકારની દખલગીરી કરશે નહીં અને અરજદારને કબજો સોંપી દેશે.

૬. આ હુકમ વિગતવાર છે, જેનું વાંચન સ્પષ્ટપણે ખાતરી આપે છે કે સહ-બેન્ચે બંને પક્ષોની તમામ પ્રતિસ્પર્ધી રજૂઆતોનું ધ્યાન રાખ્યું છે અને ઉપરોક્ત મુજબ વચગાળાની રાહત મંજૂર કરવા માટે પાંચ જેટલા કારણો આપ્યા છે. ચર્ચાઓ અને કારણો તારીખ ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૬ ના આવા હુકમમાં ખૂબ જ સારી રીતે દર્શાવવામાં આવ્યા હોવાથી, હું તેને ફરીથી રજૂ કરવા માંગતો નથી કારણ કે લાંબી દલીલ કરવામાં આવી છે કે આફ્રીન વચગાળાનો હુકમ આખરી હુકમને આધીન હોવાથી તેના પર ભરોસો મૂકી શકાતો નથી અથવા રીવિઝનનો આખરી નિર્ણય કરવા માટેનો આધાર બનાવી શકાતો નથી. તેમ છતાં, એ અવગણી શકાય નહીં કે તારીખ ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૬ ના આવા હુકમને હાજર સામાવાળાઓ દ્વારા માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ સ્પેશિયલ લીવ ટુ અપિલ (ક્લિમિનલ) નં. ૪૭૫૪/૨૦૦૬ માં પડકારવામાં આવ્યો હતો જેમાં તારીખ ૧૩ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૬ ના હુકમ દ્વારા નોટીસ જારી કરતી વખતે પણ માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ એ વાતથી વાકેફ હતી કે તેની સમક્ષના સામાવાળા એટલે કે હાજર અરજદારે તારીખ ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૬ ના હુકમના અનુસંધાનમાં કબજો લીધેલ છે જ્યારે માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબનો હુકમ પસાર કર્યો હતો:

"નોટીસ જારી કરો.

દરમિયાનમાં, સામાવાળા કે જેમણે વિવાદાસ્પદ જમીનનો કબજો પહેલેથી જ લઈ લીધો છે, તેમને જમીનનું સ્વરૂપ બદલવાથી અથવા ત્રાહિત પક્ષના હકો ઊભા કરીને તેનું હસ્તાંતરણ કરવાથી રોકવામાં આવે છે."

તેથી, વ્યવહારુ રીતે માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે ફક્ત તારીખ ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૬ ના ઓપરેટિવ હુકમને સમર્થન આપ્યું છે, જેમાં સહ-બેન્ચે વર્તમાન અરજદાર પર અગાઉથી જ આવી શરત લાદી હતી.

૭. જો કે, જ્યારે આવી એસ.એલ.પી. નો આખરી નિકાલ ૯ જાન્યુઆરી, ૨૦૦૯ ના રોજ કરવામાં આવ્યો, ત્યારે માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે તેને એક સાદા હુકમ દ્વારા સંક્ષિપ્ત રીતે ફગાવી દીધી હતી જે નીચે મુજબ વાંચવામાં આવે છે:

"અમને આ અરજીમાં કોઈ તથ્ય જણાયું નથી જેને તદનુસાર ફગાવી દેવામાં આવે છે."

તેથી, સંપૂર્ણ સુનાવણી પછી પણ માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા દાખલ કરાયેલ એસ.એલ.પી. ને નકારતી વખતે વર્તમાન રીવિઝનમાં તારીખ ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૬ ના વચગાળાના હુકમને સમર્થન આપ્યું છે.

૮. તેથી, જો કે તે સ્થપાયેલી કાનૂની સ્થિતિ છે કે જ્યારે મામલો આખરી રીતે નક્કી કરવામાં આવે ત્યારે વચગાળાના હુકમમાં ફેરફાર કરી શકાય છે અથવા તો રદ કે બદલી પણ શકાય છે, વર્તમાન કેસમાં હકીકત એ છે કે આ કોર્ટ દ્વારા તારીખ ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૬ નો વચગાળાનો હુકમ વ્યવહાર રીતે માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા અનુમોદિત અને પુષ્ટિ પામેલ છે. વધુમાં, એ અવગણી શકાતું નથી કે પ્રારંભિક તબક્કે જ હુકમની પુષ્ટિ કરતા પહેલા માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે આ કોર્ટની સહ-બેન્ચ દ્વારા ઉપર જણાવ્યા મુજબ પસાર કરાયેલા તારીખ ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૬ ના વચગાળાના હુકમને વ્યવહાર રીતે સમર્થન આપ્યું હતું.

૯. તેથી, જો કે તે સ્થપાયેલી કાનૂની સ્થિતિ છે કે વચગાળાના હુકમને આખરી હુકમ માની શકાય નહીં અને મામલાનો આખરી નિર્ણય કરતી વખતે તેને રદ બાતલ કરી શકાય છે અથવા તેમાં ફેરફાર કરી શકાય છે, વર્તમાન કેસમાં જ્યારે વચગાળાના હુકમને માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા સમર્થન અને પુષ્ટિ આપવામાં આવી છે અને તે પણ વચગાળાના હુકમમાં નિર્દેશોને સમર્થન આપીને બંને પક્ષોની સુનાવણી કર્યા પછી, વ્યવહાર રીતે તે વચગાળાનો હુકમ આખરી બની ગયો છે અને તેમાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર ન હોઈ શકે. જો કે, બીજા પક્ષે આવા મુદ્દા પર લંબાણપૂર્વક દલીલ કરી છે કે, એકંદરે હકીકતો, સંજોગો અને કાનૂની રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લેતાં, રીવિઝન મંજૂર કરી શકાતી નથી. જ્યારે એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે રીવિઝનમાં વચગાળાના હુકમને આખરી હુકમ તરીકે ગણી શકાતો નથી, ત્યારે સામાવાળા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ અન્ય તમામ

મુદ્દાઓની ચકાસણી અને નિર્ધારણ કરવું યોગ્ય રહેશે. જેના દ્વારા, જ્યારે અન્ય તમામ મુદ્દાઓની નીચે મુજબ ચર્ચા અને નિર્ધારણ કરવામાં આવી રહ્યું છે, ત્યારે હવે તે સ્પષ્ટ અને પ્રત્યક્ષ છે કે આ રીવિઝનમાં આખરી નિર્ધારણ ફક્ત વચગાળાના હુકમ પર જ આધારિત નથી. આને તારીખ ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૬ ના હુકમના લખાણની બિન-રજૂઆત અથવા સંદર્ભના કારણો પૈકી એક તરીકે ગણી શકાય; જો કે તે વિગતવાર છે અને સ્પેશિયલ લીવ પીટીશન (કિમિનલ) નં. ૪૭૫૪/૨૦૦૬ માં તારીખ ૦૮/૦૧/૨૦૦૬ ના રોજ માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના હુકમ દ્વારા પુષ્ટિ થયેલ આવા નિર્ધારણના આધારે જ અરજી મંજૂર કરવા માટે પૂરતી છે, જેનો પહેલેથી જ ઉપર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૧૦. અરજદારોના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી આઈ.એચ. સૈયદે રજૂઆત કરી છે કે, જ્યારે સામાવાળા નં. ૩ એ રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ નં. ૧૯૪/૨૦૦૧ માં અરજદારને સામાવાળા તરીકે જોડ્યા વગર કોઈ વ્યક્તિ સાથે મિલીભગત કરીને સમ્મતિથી હુકમનામું મેળવ્યું છે અને જ્યારે અરજદારના કબજામાં ખલેલ પહોંચાડવામાં આવે છે, જેના પરિણામે સ્થળ પર શાંતિ ભંગ અને ખલેલ પહોંચી શકે છે, ત્યારે અરજદાર પાસે ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩ ની કલમ ૧૪૫ હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ નથી.

૧૧. જેથી આખો કેસ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટની ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની સત્તાઓ પર આધારિત છે, તેથી કલમ ૧૪૫ ની સંબંધિત જોગવાઈઓનો સંદર્ભ આપવો સુસંગત રહેશે. સંહિતાની કલમ ૧૪૫ એ

સંહિતાના પ્રકરણ X નો ભાગ છે જે જાહેર વ્યવસ્થા અને શાંતિની જાળવણી માટે જોગવાઈ કરે છે જેમાં ભાગ-ડી એ ચાર કલમો એટલે કે ૧૪૫ થી ૧૪૮ માં "અસ્થાવર મિલકત અંગેના વિવાદો" માટે જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૧૪૫ એવી પ્રક્રિયા માટે જોગવાઈ કરે છે જ્યાં જમીન સાથે સંબંધિત વિવાદ શાંતિ ભંગનું કારણ બનવાની સંભાવના હોય. કલમનું સાદું વાંચન તે સ્પષ્ટ કરે છે કે જ્યારે પણ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પોલીસ અધિકારીના અહેવાલ પરથી અથવા અન્ય માહિતી પરથી સંતુષ્ટ થાય છે કે સ્થાનિક અધિકારક્ષેત્રની અંદરની કોઈપણ જમીનને લગતો વિવાદ શાંતિ ભંગનું કારણ બની શકે છે, ત્યારે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સંતુષ્ટ થવાના આધારો જણાવતો લેખિત હુકમ કરશે, અને આવા વિવાદમાં સંકળાયેલા પક્ષકારોને ચોક્કસ તારીખે અથવા સમયે રૂબરૂ અથવા પ્લીડર દ્વારા કોર્ટમાં હાજર રહેવા અને વિવાદના વિષયની વાસ્તવિક સ્થિતિની હકીકતોની પ્રાપ્તિ પર રજૂઆતો અથવા પોતપોતાના દાવાઓ લેખિતમાં રજૂ કરવા માટે અપેક્ષા રાખશે. સંહિતા હેઠળ કલ્પિત પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી, એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ ત્યારબાદ વિવાદના વિષય પર કબજો મેળવવાનો અધિકાર ધરાવતા કોઈપણ પક્ષકારોના ગુણદોષ અથવા દાવાઓનો સંદર્ભ લીધા વિના, આ રીતે રજૂ કરાયેલી રજૂઆતોની ચકાસણી કરશે, પક્ષકારોને સાંભળશે, તેમના દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે તેવા તમામ પુરાવાઓ મેળવશે અને જો તેમને જરૂરી લાગે તો તેવા વધુ પુરાવાઓ લેશે, અને જો શક્ય હોય તો, નક્કી કરશે કે ઉપ-કલમ (૧) હેઠળ તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલા હુકમની તારીખે કોઈપણ પક્ષકારો વિવાદના વિષયના કબજામાં હતા કે નહીં અને કયા પક્ષકાર હતા. જ્યારે

ઉપ-કલમ (૪) નો પરંતુક મેજિસ્ટ્રેટને કબજો પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે સત્તા આપે છે. તેથી, તે પરંતુક અહીં ચાદ રાખવું સુસંગત રહેશે જે નીચે મુજબ વાંચવામાં આવે છે:

"પરંતુ જો મેજિસ્ટ્રેટને એમ જણાય કે પોલીસ અધિકારીનો અહેવાલ અથવા અન્ય માહિતી મેજિસ્ટ્રેટને મળી હતી તે તારીખ પહેલાંના બે મહિનાની અંદર, અથવા તે તારીખ પછી અને ઉપ-કલમ (૧) હેઠળના તેમના હુકમની તારીખ પહેલાં, કોઈપણ પક્ષકારને બળજબરીથી અને ગેરકાયદેસર રીતે કબજા વિહોણા કરવામાં આવ્યા છે, તો તે આ રીતે કબજા વિહોણા કરાયેલા પક્ષકારને એવા પક્ષકાર તરીકે ગણી શકે છે જાણે કે તે પક્ષકાર ઉપ-કલમ (૧) હેઠળના તેમના હુકમની તારીખે કબજામાં હતો."

ઉપ-કલમ (૫) થી ઉપ-કલમ (૧૦) સુધીની બાકીની ઉપ-કલમો વિવિધ પરિસ્થિતિઓ માટે જોગવાઈ કરે છે જે હાલમાં આ કેસમાં વધુ સુસંગત નથી અને તેથી તેની વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવી નથી.

૧૨. તેથી, હકીકત એ છે કે એક્ટિવિટી મેજિસ્ટ્રેટ પાસે સત્તા છે; કાં તો પોલીસ અધિકારીના અહેવાલની પ્રાપ્તિ પર અથવા શાંતિ ભંગનું કારણ બનવાના વિવાદની સંભાવના અંગેની અન્ય માહિતી પર; પ્રશ્નવાળી મિલકતના કબજામાં રહેલી વ્યક્તિનો કબજો પુનઃસ્થાપિત કરવાની, પરંતુ જો તેને એક્ટિવિટી

મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પ્રાપ્ત આવા અહેવાલ અથવા માહિતીની તારીખ પહેલાં બે મહિનાની અંદર બળજબરીથી અને ખોટી રીતે કબજા વિહોણા કરવામાં આવ્યા હોય.

૧૩. કાયદાની ઉપરોક્ત જોગવાઈને ધ્યાનમાં રાખીને, જો આપણે વર્તમાન કેસની હકીકતાત્મક વિગતોની ચકાસણી કરીએ, તો ઉપર જણાવ્યા મુજબ તે નિર્વિવાદ હકીકત છે કે પક્ષકારો વચ્ચેનો વિવાદ દાવો કરેલી મિલકતની માલિકી અને કબજાના સંદર્ભમાં છે, જેમાં અરજદારનો કેસ એવો છે કે તેઓ નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ દ્વારા ખરીદદારો છે અને તે દ્વારા દાવો કરેલી મિલકતના માલિક અને કબજેદાર છે અને વળતર સામે છે અને તે સામે હાજર સામાવાળા નં. ૩ એ તેમના અધિકાર, હક્ક અને વિવાદિત મિલકતના કબજામાં ખલેલ પહોંચાડવા માટે કપટપૂર્ણ રીતે સમ્મતિથી હુકમનામું મેળવ્યું છે અને તેથી તેનાથી વિવાદિત મિલકત પર ખલેલ ઊભી થશે. તેથી, અરજદારે યોગ્ય કાર્યવાહી શરૂ કરી છે. જો કે, તેમ કરતી વખતે, કબજા અંગેનો મુદ્દો હોવાથી અને એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પાસે જો તે આવી કાર્યવાહીના બે મહિનાની અંદર ખલેલ પહોંચાડવામાં આવે તો કબજો પુનઃસ્થાપિત કરવાની સત્તા હોવાથી, સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહીને સરળ અને ઝડપી કાર્યવાહી ગણીને પસંદ કરવામાં આવી છે અને તેથી અરજદારે ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ કેસ દાખલ કર્યો છે જે એમએજી/ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતા/કલમ ૧૪૫/કેસ નંબર ૧૨/૨૦૦૧ તરીકે નોંધાયેલ છે, જેમાં તારીખ

૩૭ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૧ ના હુકમ દ્વારા એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટએ સામાવાળાને હાલના અરજદારને કબજો સોંપવાનો હુકમ કર્યો છે.

૧૪. જો કે, જ્યારે આપો હુકમ સંહિતાની કલમ ૩૯૭ હેઠળ સેશન્સ કોર્ટ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે સેશન્સ કોર્ટે એવો દ્રષ્ટિકોણ અપનાવ્યો છે કે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષની કાર્યવાહીની પેન્ડીંગ દરમિયાન જ્યારે અરજદારે તેના અધિકાર, હક્ક અને કબજાની પુષ્ટિ કરવા માટે દાવાઓ દાખલ કર્યા હોય, ત્યારે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી ચાલુ રાખી શકાતી નથી અને એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તેને અટકાવવાની કે પડતી મૂકવાની જરૂર છે અને તે હદ સુધી એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટનો હુકમ અનિયમિત અને અયોગ્ય છે અને તે દ્વારા ઉપર મુજબ તે રદ બાતલ કરવામાં આવ્યો હતો. સેશન્સ કોર્ટના સામેના હુકમનું વાંચન સ્પષ્ટ કરે છે કે, સેશન્સ કોર્ટે પ્રતિસ્પર્ધી રજૂઆતોની નોંધ કર્યા પછી એવું અવલોકન કર્યું છે કે રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ નં. ૧૯૪/૨૦૦૧ માં સ્થાનિક નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું જ્યાં સામાવાળા પાસે કબજો હોવાનું જણાયું હતું અને દાવો ૧૦ મી એપ્રિલ, ૨૦૦૧ ના રોજ સમાધાન કરવામાં આવ્યો હતો જેના દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ ના કબજા અને અધિકારની પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે. જો કે, હકીકત એ છે કે રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ નં. ૧૯૪/૨૦૦૧ માં આવું સમ્મતિથી હુકમનામું હાલના અરજદાર એટલે કે રેગ્યુલર સિવિલ સૂટ નં. ૧૯૯/૨૦૦૧ દ્વારા પસંદ કરાયેલા પછીના દાવામાં પડતર ચેલેન્જ હેઠળ છે. તે પણ નિર્વિવાદ હકીકત છે કે હાલના અરજદારે અન્ય

સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૩૧૭/૨૦૦૧ પસંદ કર્યો છે. જેના દ્વારા, અરજદારે કહેવાતા વેચાણ કરારને પણ પડકાર્યો છે, જે મૂળ માલિક દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ ની તરફેણમાં કરી આપવામાં આવ્યાનું આક્ષેપિત છે. તેથી, એક વાત ચોક્કસ છે કે સામાવાળાનો અધિકાર અને હક્ક ફક્ત સમ્મતિથી મળેલા હુકમનામા દ્વારા જ છે જે પડકાર હેઠળ છે અને અરજદાર દ્વારા તેના અધિકાર અને હક્કનું રક્ષણ કરવા માટે મૂળભૂત દાવાઓ દાખલ કરવામાં આવ્યા છે જ્યારે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ ની જોગવાઈઓ વ્યવહારુ રીતે ફક્ત કબજાના રક્ષણ માટે જ છે.

૧૫. સેશન્સ કોર્ટે એ કારણસર એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટનો હુકમ રદ કર્યો છે કે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પાસે કબજો પુનઃસ્થાપિત કરવાનો હુકમ કરવાની કોઈ સત્તા નથી. જો કે, સંહિતાની કલમ ૧૪૫ ની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં ચર્ચા અને ઉપ-કલમ (૪) ના સંબંધિત પરંતુકની ઉપરોક્ત પુનઃઉત્પાદનથી તે સ્પષ્ટ થાય છે કે હકીકતમાં એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પાસે કબજાનું રક્ષણ કરવાની અને કબજો પુનઃસ્થાપિત કરવાની પણ પૂરતી સત્તા છે અને તેથી, જ્યારે સેશન્સ કોર્ટનો હુકમ કબજો પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના અસરકારક અને સક્રિય હુકમ પર આધારિત છે, ત્યારે તે ચોક્કસપણે ભૌતિક અનિયમિતતા અને ગેરકાયદેસરતાનું પરિણામ છે કેમ કે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પાસે આવી કોઈ સત્તા નથી તેવી માન્યતા રાખવામાં આવી છે. આવી ધારણા અને પૂર્વધારણા ઉપરાંત, સેશન્સ કોર્ટે અલાહાબાદ હાઈકોર્ટના ચુકાદા પર ભરોસો મૂક્યો છે જે શિવબદનસિંહ વિરુદ્ધ આદિત્યપ્રસાદ સિંહ વચ્ચેના કેસ

તરીકે ૧૯૯૧ અમદાવાદ લો ટાઈમ્સ ૨૩૫ માં અહેવાલ થયેલ છે અને સાથે જ ગુજરાત હાઈકોર્ટના પાર્વતીબેન ડબલ્યુ/ઓ રામસિંહ રાજપૂત વિરુદ્ધ પારુલબેન ડબલ્યુ/ઓ રાજેન્દ્રસિંહ રાજપૂત ૨૦૦૦(૨) જીએલઆર ૧૭૪૨ માં અહેવાલ થયેલા કેસ પર ભરોસો મૂક્યો છે જેમાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે આવા ચુકાદાઓમાં સંબંધિત હાઈકોર્ટો દ્વારા એવું યોજવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે કોઈપણ વિવાદાસ્પદ તથ્ય માટે સિવિલ દાવાઓ પેન્ડીંગ હોય ત્યારે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટએ મિલકત સીલ કરવાનો હુકમ પસાર કરવો જોઈએ નહીં. જો કે, જો કે આવા ચુકાદાઓની સામાવાળા દ્વારા સંદર્ભિત તથ્યો અને સંબંધિત સાક્ષ્યાંકનોના સંદર્ભમાં વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવશે, આ તબક્કે, એ અવગણી શકાય નહીં કે આવા તમામ ચુકાદાઓને ચોક્કસ કેસમાં કોર્ટ સમક્ષ ઉદ્ભવતા સંજોગોના પ્રકાશમાં ધ્યાનમાં લેવાના છે અને જ્યાં સુધી ફક્ત કાયદાના મુદ્દા પર આધારિત ચોક્કસ પ્રવચન ન હોય, ત્યાં સુધી દરેક કેસના તથ્યો અને સંજોગોનો સંદર્ભ લીધા વિના આંખ બંધ કરીને કોઈપણ ચુકાદા પર ભરોસો મૂકી શકાતો નથી જે મુશ્કેલીથી જ સમાન અથવા સામાન્ય હશે. અન્યથા પણ કોઈપણ સંજોગોમાં રીવિઝન અરજીમાં સેશન્સ કોર્ટનું અધિકારક્ષેત્ર અન્યથા પણ અનિયમિતતા જો તે ગેરકાયદેસરતામાં પરિણમતી હોય તો તેની ચકાસણી કરવા પૂરતું મર્યાદિત છે જ્યારે વર્તમાન કેસમાં, તે નિર્વિવાદ હકીકત છે કે વર્તમાન અરજદાર દ્વારા પસંદ કરાયેલ સિવિલ મુકદ્દમામાં પ્રશ્નવાળી મિલકતના કબજા અંગેના વચગાળાના હુકમો વર્તમાન અરજદારની તરફેણમાં છે અને તેથી, સિવિલ કોર્ટ પણ એવું ધ્યાનમાં લીધું છે કે અરજદારને વિવાદિત મિલકત પર

અધિકાર છે અને તેથી તેના કબજામાં ખલેલ પહોંચાડવાની નથી. સેશન્સ કોર્ટ અગાઉની સિવિલ કાર્યવાહી અને હુકમનામું કપટના આધારે પડકાર હેઠળ છે તેની પ્રશંસા કરવામાં નિષ્ફળ ગઈ છે અને આવા પછીના મુકદ્દમામાં સક્ષમ સિવિલ કોર્ટે પુષ્ટિ કરી છે કે અરજદારને મિલકત પર અધિકાર છે અને તે દ્વારા તેનો કબજો સુરક્ષિત છે. તે સ્થપાયેલી સ્થિતિ છે કે કપટ તમામ અન્ય અધિકારો અને આધારોને નષ્ટ કરે છે.

૧૬. શિવબદનસિંહ (સુપ્રા) ના કેસમાં જ્યાં સુધી સંબંધ છે, અમદાવાદ લો ટાઈમ્સનું સાક્ષ્યાંકન ઉપલબ્ધ નથી પરંતુ ૨૦૦૨(૨) જીએલઆર ૧૭૪૨ ના સાક્ષ્યાંકનનું વાંચન તે સ્પષ્ટ કરે છે કે સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા આવા સાક્ષ્યાંકનોની વિગતો જાહેર કરવામાં ટાઈપોગ્રાફિકલ ભૂલ છે કારણ કે આવા સાક્ષ્યાંકિત કેસમાં અરજદારનું નામ પાર્વતીબેન હોવા છતાં, સામેના હુકમમાં તેને પ્રભાવતીબેન તરીકે ટાંકવામાં આવ્યું છે. શિવબદનસિંહ (સુપ્રા) ના સાક્ષ્યાંકન અંગે જ્યાં સુધી સંબંધ છે કદાચ અમદાવાદ લો ટાઈમ્સ ખોટી રીતે જણાવવામાં આવ્યું છે કારણ કે ચુકાદો અલાહાબાદ હાઈકોર્ટનો હોવાનું જણાવાયું છે. તેથી, પાર્વતીબેન (સુપ્રા) માં ચુકાદો આ અરજી ફગાવી દેવા માટે પૂરતો છે કે નહીં તેની ચકાસણી કરવા માટે હાલમાં ઉપલબ્ધ છે. સાક્ષ્યાંકનનું વાંચન તેનાથી વિપરીત પુષ્ટિ કરે છે કે હકીકતમાં સિવિલ મુકદ્દમા પહેલેથી જ પેન્ડીંગ હતા જેમાં વાદીની તરફેણમાં વચગાળાની રાહત હતી, જે હાઈકોર્ટ સમક્ષ અરજદાર છે અને જ્યારે કબજાની હદ સુધી કોઈ એડ-ઇન્ટરિમ સ્ટે નહોતો એટલે કે જ્યારે સિવિલ કોર્ટ મામલો ચલાવી

રહી હતી, ત્યારે ફક્ત સામાવાળાને વિવાદિત મિલકત તબદીલ કરવા કે હસ્તાંતરિત કરવાથી રોકવાના હેતુથી જ વચગાળાની રાહતની પુષ્ટિ કરીને અને તે દ્વારા જ્યારે સિવિલ કોર્ટે કબજા અંગે વચગાળાની રાહત મંજૂર કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો, ત્યારબાદ જ્યારે આવા દાવાના વાદીએ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળ અરજી દાખલ કરી અને જ્યારે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટએ કબજા અંગે હુકમ પસાર કર્યો જે અન્યથા સિવિલ કોર્ટ દ્વારા નકારવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે સંબંધિત સમયે સહ-બેન્ચના સિંગલ જજ દ્વારા એવું યોજવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે કબજાના સમાન વિવાદ અંગે સિવિલ દાવો પેન્ડીંગ હોય ત્યારે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટએ મિલકત સીલ કરવાનો હુકમ પસાર કરવો જોઈતો ન હતો. વર્તમાન કેસમાં આવી કોઈ પરિસ્થિતિ પ્રવર્તતી નથી તે ધ્યાનમાં લેતા, એટલા માટે કે સામાવાળાની તરફેણમાં કોઈ હુકમ નહોતો, જે ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદાઓમાંનો કેસ હતો, અને જ્યારે અરજદારે સિવિલ કોર્ટ દ્વારા મંજૂર થઈ શકે તેવી રાહત માટે રાહ જોઈ ન હતી, ત્યારે તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા કે અરજીની તારીખથી થોડા દિવસો પહેલાં એટલે કે આવી અરજી દાખલ કરતા પહેલાં બે મહિનાની અંદર તેને કબજા વિહોણો કરવામાં આવ્યો હતો, અને એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ અરજીની આવી તારીખે સિવિલ કોર્ટ દ્વારા કોઈ અસરકારક હુકમના અભાવે, એવું કહી શકાતું નથી કે ફક્ત આવા સાક્ષ્યાંકનના કારણે જ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પાસે આ મુદ્દા સાથે કામ કરવાની અધિકારક્ષેત્ર કે સત્તા નથી. માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાઓ કે જેનો ઉલ્લેખ નીચે કરવામાં આવ્યો છે તે પણ સ્થિતિને સ્પષ્ટ કરે છે.

૧૭. તેથી, સેશન્સ કોર્ટે તેની સમક્ષના સામેના હુકમની પરિસ્થિતિને ઊલટાવી દેવાનો નિર્દેશ આપવામાં તેના અધિકારક્ષેત્રની બહાર જઈને કામ કર્યું છે. આપેલા તથ્યો અને સંજોગોમાં જો આપણે સામાવાળાઓ દ્વારા સંદર્ભિત સાક્ષ્યાંકનો પર ભરોસો મૂકીએ તો પણ, સંબંધિત સમયે સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા શું નક્કી કરવાનું જરૂરી છે તે ફક્ત મર્યાદિત મુદ્દો છે એટલે કે પેન્ડીંગ સિવિલ મુકદ્દમાને ધ્યાનમાં રાખીને સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી અટકાવવા અથવા પડતી મૂકવા અથવા સ્ટે આપવા માટેનો છે. પુનરાવર્તનના જોખમે, તે નોંધવાનું છે કે સામેના હુકમની તારીખ એટલે કે ૩૭ એપ્રિલ, ૨૦૦૬ ના રોજ સિવિલ કોર્ટના હુકમો વર્તમાન અરજદારના અધિકાર અને કબજાની પુષ્ટિ કરતા વર્તમાન અરજદારની તરફેણમાં છે. તેથી, સામેનો હુકમ સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હોવા છતાં, તે ફોજદારી અદાલત હોવાથી, સિવિલ કોર્ટના હુકમને પૂરેપૂરું વજન આપવામાં આવ્યું નથી ભલે તે નીચલા કેડરના ન્યાયાધીશ એટલે કે સિવિલ જજ, સિનિયર ડિવિઝન દ્વારા આપવામાં આવ્યો હોય. એ અવગણી શકાતું નથી કે અરજદારની તરફેણમાં વચગાળાની રાહતની પુષ્ટિ કરતો સિવિલ જજનો હુકમ આખરી બની ગયો છે, કારણ કે તે ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ સામાવાળા દ્વારા પડકારવામાં આવ્યો ન હતો. ઘોષણા અને કાયમી મનાઈ હુકમ માટે વર્તમાન અરજદાર દ્વારા પસંદ કરાયેલા સિવિલ સૂટ નં. ૧૯૯/૨૦૦૧ માં પ્રદર્શન ૫ ની નીચે સિવિલ કોર્ટનો હુકમ ૭ મી મે, ૨૦૦૨ ના રોજનો છે, જેની નકલ રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવી છે, જે પુષ્ટિ કરે છે કે પ્રદર્શન ૫ પરની અરજી

સિવિલ જજ, સિનિયર ડિવિઝન, સુરત દ્વારા ૭ મી મે, ૨૦૦૨ ના રોજ મંજૂર કરવામાં આવી હતી, અને જેના દ્વારા આવા દાવાઓમાં વાદી હોવાના નાતે વર્તમાન અરજદારની તરફેણમાં મંજૂર કરાયેલ એકાતરા મનાઈ હુકમની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી અને દાવાના આખરી નિર્ણય સુધી તેને નિરપેક્ષ બનાવવામાં આવ્યો હતો. તે નિર્વિવાદ હકીકત છે કે આવી રાહત પ્રશ્નવાળી મિલકતમાં વાદીના કાયદેસરના કબજામાં દખલ ન કરવા માટે વર્તમાન સામાવાળાને રોકવા અંગેની છે.

૧૮. તેથી, જો આપણે સામાવાળાની રજૂઆતો પર વિશ્વાસ કરીએ તો પણ, તે સામેના હુકમની વિરુદ્ધ જાય છે જ્યાં વ્યવહારુ રીતે સેશન્સ કોર્ટ એવું કહેવા સિવાય કે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી અટકાવવામાં આવશે અથવા પડતી મૂકવામાં આવશે, તે સિવાયનો હુકમ પસાર કરવાથી પોતાને રોકવું જોઈએ.

૧૯. તેની સામે, સામાવાળા વતી વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી આર.આર. માર્શલે કોર્ટને અન્ય અનેક મુદ્દાઓ જેવા કે સિવિલ મુકદ્દમાની પેન્ડિંગતા કે જે રેકૉર્ડના પાના નં. ૧૫૯ પર સામેના હુકમ તરીકે સૂચિબદ્ધ છે તેના દ્વારા દોરી ગયા છે. આવા મુકદ્દમાની પેન્ડિંગતા એ નિર્વિવાદ હકીકત છે, પરંતુ જ્યાં સુધી સિવિલ કોર્ટ અને એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ સમાંતર કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાનો સંબંધ છે, હવે તે પણ નિર્વિવાદ હકીકત છે કે વ્યવહારુ રીતે બંને કાર્યવાહી અરજદાર દ્વારા એક જ દિવસે શરૂ કરવામાં આવી હતી અને તેથી જ્યારે

સિવિલ કોર્ટ દ્વારા કબજો પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે સ્પેસિફિક રિલીફ એક્ટમાં જોગવાઈ છે, જો અરજદારે કબજાનું રક્ષણ કરવા માટે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની જોગવાઈ પસંદ કરી હોય, તો એવું કહી શકાતું નથી કે સિવિલ કોર્ટ પક્ષકારોના અધિકારો નક્કી કરે તે પહેલાં, એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પાસે યોગ્ય હુકમો પસાર કરવાની સત્તા કે સત્તા નથી જે અન્યથા કાયદા દ્વારા એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને સંહિતાની કલમ ૧૪૫ ની જોગવાઈના અનુસંધાનમાં સત્તા આપતી મંજૂર છે. તે હેતુ માટે, સંહિતાની કલમ ૧૪૫ ના લખાણનો સંદર્ભ મહત્વપૂર્ણ છે જેમાં ઉપ-કલમ (૪) ખાસ કરીને જોગવાઈ કરે છે કે મેજિસ્ટ્રેટ, ઉપ-કલમ (૧) માં વર્ણવેલી પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી વિવાદના વિષય પર કબજો મેળવવાનો અધિકાર ધરાવતા કોઈપણ પક્ષકારોના ગુણદોષ અથવા દાવાઓનો સંદર્ભ લીધા વિના, નક્કી કરશે કે ઉપ-કલમ (૧) હેઠળ તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલા હુકમની તારીખે કોઈપણ પક્ષકારો વિવાદના વિષયના કબજામાં હતા કે નહીં અને કયા પક્ષકાર હતા અને આવા ઉપ-કલમના પરંતુક મુજબ, જે અહીં પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે, એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને જો કોઈને ખોટી રીતે કબજા વિહોણા કરવામાં આવ્યા હોય, તો તેમના દ્વારા અહેવાલ અથવા માહિતી પ્રાપ્ત થયાની તારીખ પહેલાં બે મહિનાની અંદર કબજો પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે પણ સત્તા આપવામાં આવી છે. તેથી, એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમમાં કોઈ ભૂલ શોધી શકાતી નથી અને તે હદ સુધી સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા આવા હુકમને રદ કરવાથી ચોક્કસપણે અનિયમિતતા અને ગેરકાયદેસરતા પરિણમે છે.

૨૦. રેકૉર્ડની ચકાસણી દર્શાવે છે કે જો કે સામાવાળા સામેના હુકમના પેરા ૧૪ પર ભરોસો મૂકી રહ્યો છે, જેમાં ભારપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે સેશન્સ કોર્ટે સિવિલ કોર્ટની પેન્ડીંગતા પર ભરોસો મૂક્યો છે, તેવું લાગે છે કે હકીકતમાં સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા કેટલીક અયોગ્ય જાહેરાત કરવામાં આવી છે અને તે હદ સુધી ભૌતિક અનિયમિતતા પણ છે જે સામેના ચુકાદામાં ગેરકાયદેસરતામાં પરિણમે છે.

૨૧. વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી માર્શલે કલમ ૧૪૫ ની ઉપ-કલમ (જ) માં દેખાતા વાક્ય "જો શક્ય હોય તો" પર ભાર મૂકતા રજૂઆત કરી છે કે મેજિસ્ટ્રેટ માટે કબજા અંગેના મુદ્દાનો નિર્ણય કરવો ફરજિયાત નથી, પરંતુ તે ગુણદોષના આધારે જો શક્ય હોય તો જ નક્કી કરી શકાય છે. યોગ્ય આદર સાથે, તેનાથી વિપરીત આખા ઉપ-કલમનું તેના પરંતુક સાથેનું વાંચન એકદમ અલગ જ તાત્પર્ય દર્શાવે છે જેમ કે ઉપ-કલમના શબ્દોથી જ અનુમાન લગાવી શકાય છે કે મેજિસ્ટ્રેટ ચોક્કસપણે જો શક્ય હોય તો કોઈપણ પક્ષકારના કબજાની પુષ્ટિ કરવા માટે નક્કી કરશે પરંતુ ગુણદોષ અથવા કોઈપણ પક્ષકારના દાવાઓનો સંદર્ભ લીધા વિના અને તેથી, એવું કહી શકાતું નથી કે "જો શક્ય હોય તો" શબ્દો એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને સત્તા સોંપવામાં અગ્રણી છે. તેનાથી વિપરીત, આવા ઉપ-કલમમાં અગ્રણી શબ્દસમૂહો "કરોશે" અને "ગુણદોષ અને દાવાઓનો સંદર્ભ લીધા વિના" છે.

૨૨. સામાવાળા વિવાદિત જમીન ખરીદનાર કંપનીઓની યાદીનો સંદર્ભ આપીને અરજદારની તરફેણમાં વેચાણ દસ્તાવેજ પર પણ ભરોસો મૂકી રહ્યો છે, જેમાંથી દરેકનો અવિભાજ્ય મિલકતમાં ફક્ત ૧/૧૫ મો ભાગ હોવા પર ભરોસો મૂકે છે અને તેથી એવી રજૂઆત કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે કે આવા મર્યાદિત ભાગને ધ્યાનમાં રાખીને જ, અરજદારના કબજાની પુષ્ટિ થઈ શકતી નથી. જો કે, હકીકત એ છે કે જ્યાં સુધી અરજદારના કબજા અને કબજાના અધિકારનો સંબંધ છે, સામેના હુકમમાં સેશન્સ કોર્ટ સિવાય સિવિલ કોર્ટે પણ અને આ રીવિઝનમાં વચગાળાના હુકમના અનુસંધાનમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે પણ અરજદારના કબજાની પુષ્ટિ કરી છે અને તેથી અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ ભાગ અથવા અન્ય મુદ્દાઓ આ તબક્કે વધુ મહત્વપૂર્ણ નથી.

૨૩. સામાવાળાની દલીલનો સાર અને નિયોડ એ હકીકતનો છે કે વચગાળાનો હુકમ આખરી બનાવી શકાતો નથી અને જ્યારે સિવિલ દાવાઓ પેન્ડીંગ હોય જેમાં વચગાળાની રાહત અરજદારની તરફેણમાં હોય, ત્યારે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહીનો કોઈ અર્થ નથી અને તેને અટકાવવાની કે પડતી મૂકવાની જરૂર છે. આવી રજૂઆતોના સમર્થનમાં, વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી માર્શલ નીચેના સાક્ષ્યાંકનો પર ભરોસો મૂકી રહ્યા છે:

(i) અમરેશ તિવારી વિરુદ્ધ લલિતા પ્રસાદ દુબે અને અન્ય કે જે ૨૦૦૪(૪) એસસીસી ૪૪૦ માં અહેવાલ થયેલ છે જેમાં એવું યોજવામાં આવ્યું છે કે વચગાળાના હુકમો, ભલે તે ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા પુષ્ટિ પામેલા હોય, ક્યારેય

બંધનકર્તા નથી અને આખરી સુનાવણીના તબક્કે વિરુદ્ધના હુકમો પસાર થતા અટકાવતા નથી. તેમાં વધુમાં એવું ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે હકીકતાત્મક સ્થિતિ બદલાઈ ગઈ હોય, ત્યારે અગાઉનો હુકમ બંધનકર્તા રહેશે નહીં, જે દર્શાવે છે કે તે દ્વારા એસ.ડી.એમ. સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી બંધ કરવામાં સાચા હતા. જો કે, આપણે કોઈપણ ચોક્કસ ચુકાદામાંથી ફક્ત થોડી જ લીટીઓ પસંદ કરી શકતા નથી કારણ કે તે જ ચુકાદામાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે એવું પણ અવલોકન કર્યું છે કે **ઝુમ્મામલ વિરુદ્ધ મધ્ય પ્રદેશ રાજ્યના કેસમાં, જે ૧૯૮૮ (૪) એસસીસી ૪૫૨ માં** અહેવાલ થયેલ છે, તેમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે પણ એવું યોજ્યું હતું કે ફક્ત સિવિલ દાવો પેન્ડીંગ છે એટલા માત્રથી એનો અર્થ એ નથી કે ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહીને નિર્રથક બનાવી દેવી જોઈએ. ઝુમ્મામલ (સુપ્રા) ના કેસમાં હકીકત એવી હતી કે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી નિર્ણાયક હુકમમાં પરિણમી હતી અને ત્યારબાદ આવી કાર્યવાહીમાં હારેલા પક્ષકારે અનેક કાર્યવાહીઓ દાખલ કરીને પ્રાર્થના કરી હતી કે કલમ ૧૪૫ ની કાર્યવાહીમાં પસાર કરાયેલ આખરી હુકમ રદ બાતલ કરવામાં આવે. જ્યારે માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ હાજર કેસમાં, સિવિલ દાવો પહેલા દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને સક્ષમ સિવિલ કોર્ટ દ્વારા પહેલેથી જ ચથાસ્થિતિ (સ્ટેટસ-કવો) નો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી જેમાં કોઈ આખરી હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હતો અને તેથી માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટનું એવું મંતવ્ય હતું કે **રામ સુમેર પુરી**

મહંત વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના કેસમાં, જે ૧૯૮૫ (૧) એસસીસી ૪૨૭ માં અહેવાલ થયેલ છે, તેમાં આપવામાં આવેલ સિદ્ધાંત સંપૂર્ણપણે લાગુ પડે છે. જે કે સૌથી મહત્વપૂર્ણ અવલોકન પેરા ૧૪ માં છે, આ બધી ચર્ચા પછી જે નીચે મુજબ વાંચવામાં આવે છે: "અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે અમે એવું કહેતા નથી કે દરેક કેસમાં જ્યાં સિવિલ દાવો દાખલ કરવામાં આવે છે, કલમ ૧૪૫ ની કાર્યવાહી ક્યારેય ચાલશે નહીં. તે ફક્ત એવા જ કેસોમાં છે જ્યાં સિવિલ દાવો સમાન મિલકતના સંદર્ભમાં કબજા માટે અથવા હક્કની ઘોષણા માટે હોય અને જ્યાં સંબંધિત મિલકતના રક્ષણ અંગેની રાહતો માટે સિવિલ કોર્ટમાં અરજી કરી શકાય અને સિવિલ કોર્ટ દ્વારા મંજૂર કરી શકાય ત્યાં કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા દેવી જોઈએ નહીં." આ કેસમાં સિવિલ કોર્ટ પક્ષકારો વચ્ચે હક્ક તેમજ કબજાનો પ્રશ્ન નક્કી કરવા સક્ષમ છે અને સિવિલ કોર્ટના હુકમો મેજિસ્ટ્રેટને બંધનકર્તા રહેશે. તેથી, કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી બંધ કરવા માટે સિવિલ કોર્ટ દ્વારા રક્ષણ મંજૂર કરવા અંગે માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલું અવલોકન સૌથી વધુ સામગ્રી અને મહત્વપૂર્ણ છે અન્યથા તે સ્પષ્ટ કરે છે કે દરેક કેસમાં જ્યાં સિવિલ દાવો દાખલ કરવામાં આવે છે, એવું કહી શકાતું નથી કે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી ક્યારેય ચાલશે નહીં.

(ii) રામ સુમેર પુરી મહંત વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય, જે ૧૯૮૫ (૧) એસસીસી ૪૨૭ માં અહેવાલ થયેલ છે, જેમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ ની જોગવાઈઓ સાથે કામ કરતી વખતે ફક્ત એ વાતની પુષ્ટિ કરી છે કે જ્યારે

મિલકતના સંદર્ભમાં સિવિલ મુકદ્દમો પેન્ડીંગ હોય, જેમાં કબજાનો પ્રશ્ન સામેલ હોય અને ન્યાયિક રીતે નક્કી થયો હોય, ત્યારે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળ સમાંતર ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરવાનું કોઈ ઔચિત્ય નથી, કારણ કે સિવિલ કોર્ટનું હુકમનામું ફોજદારી અદાલતને બંધનકર્તા છે. જો કે, આવા નિર્ણય માટે આપવામાં આવેલું કારણ એવું છે કે મુકદ્દમાની મલ્ટીપ્લિસિટી પક્ષકારોના હિતમાં નથી કે ન તો અર્થહીન મુકદ્દમા પર સાર્વજનિક સમય બગાડવા દેવો જોઈએ અને તેથી માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે એવું અવલોકન કર્યું છે કે તેઓ આ પ્રસ્તાવથી સંતુષ્ટ છે કે સમાંતર કાર્યવાહી ચાલુ રાખવી જોઈએ નહીં અને વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટનો હુકમ રદ બાતલ કરવો જોઈએ. તેથી, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા જે ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું છે તે કોઈપણ વૈધાનિક જોગવાઈનું પરિણામ નથી પરંતુ સમાંતર કાર્યવાહી વિવિધ સત્તાવાળાઓનો સમય બગાડવા દેવામાં આવશે નહીં તે અંગેના તેના સંતોષ પર છે. જો કે, જો કબજાનું રક્ષણ કરવા અંગેનો કોઈ મુદ્દો હોય, યોગ્ય આદર સાથે, મોટા બેન્ચ દ્વારા અમરેશ તિવારી (સુપ્રા) ના કેસમાં અને રામ સુમેર પુરી મહંત (સુપ્રા) ના કેસમાં અવલોકન કર્યા મુજબ, જ્યારે મોટા બેન્ચે સ્પષ્ટ કર્યું છે કે તે એવું કહેતું નથી કે દરેક કેસમાં જ્યાં સિવિલ દાવો પેન્ડીંગ હોય, કલમ ૧૪૫ ની કાર્યવાહી ક્યારેય ચાલશે નહીં અને ત્યારબાદ મોટા બેન્ચે ન્યાયિક પ્રવચન સમક્ષ ઉદ્ભવતા હકીકતાત્મક વિગતોના આધારે આ મુદ્દો નક્કી કર્યો છે ત્યારે આ બંને ચુકાદાઓનો સિદ્ધાંત સ્પષ્ટ છે કે એક સાથે કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા પર કોઈ સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ નથી પરંતુ આપેલા તથ્યો અને સંજોગોમાં, જો સિવિલ કોર્ટ મામલો ચલાવી રહી હોય, તો સામાન્ય રીતે

એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટની કોર્ટ સહિતની ફોજદારી અદાલતે આગળ વધવાની જરૂર ન હોઈ શકે કારણ કે સિવિલ કોર્ટનો ચુકાદો ફોજદારી અદાલતને બંધનકર્તા છે. જો કે, ફોજદારી અદાલતનો ચુકાદો સિવિલ કોર્ટને બંધનકર્તા નથી તે પ્રસ્તાવ ખૂબ જ અસ્પષ્ટ છે, જો કે એવું કહી શકાય કે ચોક્કસ અધિકારક્ષેત્રમાં હકીકતોના તારણોને અન્ય અધિકારક્ષેત્રમાં મુદ્દાના નિર્ણાયક નિર્ધારણ તરીકે ગણવામાં નહીં આવે, ખાસ કરીને જ્યારે તે પ્રકૃતિમાં અલગ હોય એટલે કે કાં તો સિવિલ અથવા ફોજદારી.

(iii) ભાનુમતીબેન સૂર્યકાન્ત દોશી વિરુદ્ધ વનરાજસિંહ હીરાભાઈ ચાવડા અને અન્ય, જે ૨૦૦૧(૨) જીએલએચ ૨૧૧ માં અહેવાલ થયેલ છે, જેમાં આ હાઈકોર્ટના સિંગલ જજે અમરેશ (સુપ્રા) ના ચુકાદા પર ભરોસો મૂકીને સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષની કાર્યવાહી રદ કરવાના હુકમને સમર્થન આપ્યું હતું, પરંતુ સિંગલ જજ સમક્ષની હકીકત એ હતી કે પેન્ડીંગ સિવિલ મુકદ્દમા દરમિયાન સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી પછીના તબક્કે શરૂ કરવામાં આવી હતી. તેથી, આ ચુકાદો એ વાતની પુષ્ટિ કરશે નહીં કે તમામ કેસોમાં કલમ ૧૪૫ હેઠળ કોઈ કાર્યવાહી શરૂ કરી શકાતી નથી કારણ કે તે માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના મોટા બેન્ચનો અમરેશ (સુપ્રા) ના કેસમાં ચુકાદો છે.

(iv) કનૈયાલાલ ઉર્ફે કનૈયાલાલ રામબાસંત પાંડે વિરુદ્ધ બિંદાદેવી હિરાનંદ પાંડે અને અન્ય, જે ૨૦૧૫ (૩) જીએલએચ ૫૬૦ માં અહેવાલ થયેલ છે, જેમાં પણ આ હાઈકોર્ટના સિંગલ જજે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ સાથે વ્યવહાર કર્યો હોવા

છતાં, કોર્ટ સમક્ષનો મુદ્દો એકદમ અલગ હતો; જ્યાં એવું યોજવામાં આવ્યું છે કે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળ એક્ટિવિટી મેજિસ્ટ્રેટને આપવામાં આવેલું અધિકારક્ષેત્ર એક અપવાદરૂપ છે અને જ્યારે કટોકટીનો કેસ હોય ત્યારે સામેનો હુકમ પસાર કરનાર મેજિસ્ટ્રેટ તેમાં કોઈ તારણો નોંધ્યા ન હોય ત્યારે તેના હેઠળ કાર્યવાહી કરતી વખતે કલમની જોગવાઈઓનું સખતપણે પાલન કરવું જોઈએ. તેથી, ચુકાદાનું એકંદર વાંચન એવું દર્શાવવા માટે જાય છે કે કોર્ટ સમક્ષનો મુદ્દો સિવિલ મુકદ્દમાની પેન્ડીંગતા અને સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરવા અંગેનો ન હતો, પરંતુ તે એ રીતે હતો કે જે રીતે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળ એક્ટિવિટી મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

૨૪. તેથી ઉપરના ચુકાદાઓમાંથી કોઈ પણ સામાવાળાઓને સામેનો હુકમ રદ કરવા અને બાતલ કરવાના હુકમથી છુટકારો મેળવવામાં મદદ કરશે નહીં.

૨૫. જો કે, વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી માર્શલે વ્યવહારુ રીતે રજૂઆત કરી છે કે, વર્તમાન કેસની હકીકતાત્મક સ્થિતિ અમરેશ (સુપ્રા) ના અહેવાલ થયેલા કેસની હકીકતો જેવી જ છે જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે સિવિલ મુકદ્દમો પેન્ડીંગ હોવાથી જેમાં હાજર અરજદારની તરફેણમાં વચગાળાની રાહત છે અને તેથી સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવા દેવી જોઈએ નહીં.

૨૬. જ્યારે હકીકતાત્મક વિગતો એ દર્શાવે છે કે, વ્યવહારુ રીતે અરજદારે બંને કાર્યવાહી એક જ દિવસે એટલે કે ૨૫ મી મે, ૨૦૦૧ ના રોજ શરૂ કરી છે અને

ઉપર જણાવ્યા મુજબ જ્યારે કબજો પુનઃસ્થાપિત કરવા માટેનું કારણ હોય જે સંપૂર્ણ સુનાવણી વગર સિવિલ કાર્યવાહીમાં શક્ય ન હોઈ શકે, જેવું કે અમરેશ (સુપ્રા) ના કેસમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના કુલ બેન્ચે અવલોકન કર્યું છે, ત્યારે બંને કાર્યવાહી એક સાથે શરૂ કરવા પર કોઈ પ્રતિબંધ કે મનાઈ નથી. માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાઓ એ દર્શાવે છે કે કાયદા દ્વારા એવો કોઈ પ્રતિબંધ કે મનાઈ લાદવામાં આવી નથી પરંતુ ફક્ત તે હદ સુધી પ્રતિબંધ છે કે જો પેન્ડીંગ સિવિલ કાર્યવાહીમાં કોઈ હુકમ હોય તો ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરી શકાતી નથી. તે પણ સ્પષ્ટ છે કે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળનો હુકમ પસાર થયો તે દિવસે એટલે કે ૩૭ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૧ ના રોજ સિવિલ સૂટ નં. ૧૯૯/૨૦૦૧ માં યથાસ્થિતિનો હુકમ હોવા છતાં કોઈપણ સિવિલ કોર્ટનો કોઈ આખરી હુકમ નહોતો જે ફક્ત ૭ મી મે, ૨૦૦૨ ના રોજ એટલે કે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમના આઠ મહિના પછી પુષ્ટિ પામ્યો હતો. જેના દ્વારા સાદા શબ્દોમાં, હવે તે તદ્દન સ્પષ્ટ અને પ્રત્યક્ષ છે કે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમની તારીખે, અરજદારના અધિકારોનું રક્ષણ કરવા અથવા તેના કબજા અંગે કોઈપણ સિવિલ કોર્ટનો કોઈ આખરી હુકમ નહોતો. એ અવગણી શકાતું નથી કે, તમામ અહેવાલ થયેલા કેસોમાં વ્યવહારુ રીતે સિવિલ કોર્ટ દ્વારા નિર્ણય તે મુકદ્દમેબાજની વિરુદ્ધ હોય છે કેણે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરી હોય અને તે પણ સિવિલ કોર્ટના નિર્ણય પછી અથવા તેના પહેલાં અને તેથી તેવું યોજવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે સિવિલ કોર્ટ મામલો ચલાવી રહી હોય, ત્યારે ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરી શકાતી નથી અને ચાલુ રાખી શકાતી નથી. જ્યારે, વર્તમાન કેસમાં, હાથ

પરના મુદ્દાઓની કટોકટીઓને ધ્યાનમાં રાખીને બંને કાર્યવાહી બિલકુલ એક જ દિવસે શરૂ કરવામાં આવી હતી અને તે દ્વારા જો સિવિલ કોર્ટ વર્તમાન અરજદારની તરફેણમાં રાહત નકારી હોય અથવા મંજૂર કરી હોય તો એવું કહી શકાય કે ત્યારબાદ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટએ મામલામાં આગળ વધવું જોઈએ નહીં. જ્યારે, હકીકત તદ્દન સ્પષ્ટ છે કે જ્યારે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટએ હુકમ પસાર કર્યો, ત્યારે સિવિલ કોર્ટનો કોઈ આખરી કે નિર્ણાયક હુકમ નહોતો અને તેથી, મારા મંતવ્ય મુજબ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષની કાર્યવાહી સંપૂર્ણપણે પ્રતિબંધિત કે મનાઈ થયેલ નથી, ખાસ કરીને જ્યારે કોઈપણ કાયદા દ્વારા કોઈપણ રીતે આવી કોઈ મર્યાદા લાદવામાં આવી ન હોય.

૨૭. તેની સામે, અરજદારે અનેક સાક્ષ્યાંકનો પર ભરોસો મૂક્યો છે, પરંતુ એ પણ રજૂઆત કરી છે કે હકીકતમાં, રીવિઝન અરજીમાં સેશન્સ કોર્ટ સમક્ષ ભૌતિક હકીકતો છુપાવવામાં આવી છે અને તેથી, સામાવાળાઓએ સેશન્સ કોર્ટને ગેરમાર્ગે દોરી છે કેણે સામેનો હુકમ પસાર કર્યો છે અને તે ગણતરીએ પણ સામેનો હુકમ રદ બાતલ કરવાની જરૂર છે. આવી રજૂઆતો ઉપરાંત, વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી સૈયદે નિર્દેશ કર્યો છે કે, સામાવાળા દ્વારા અનેક અનિયમિતતાઓ આચરવામાં આવી છે. એવો નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે કે સામાવાળા દ્વારા જેના પર ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો છે તે દસ્તાવેજો વાસ્તવમાં બનાવટી દસ્તાવેજો છે, એટલા માટે કે, આવા તમામ દસ્તાવેજો, જેની નકલ રેકૉર્ડ પર પાના નં. ૨૬૭, ૨૭૧ અને ૪૫૦ પર રજૂ કરવામાં આવી છે, તે શ્રી એમ.જે. ઠક્કરની હાજરીમાં

કરી આપવામાં આવ્યા હોવાનો આક્ષેપ છે અને તેમની દ્વારા સમર્થન છે કે આ દસ્તાવેજ તેમની સમક્ષ કરી આપવામાં આવ્યો છે, તેમની રબર સ્ટેમ્પ સાથે જે આ મુજબ વાંચવામાં આવે છે "મારી સમક્ષ, એમ.જે. ઠક્કર, એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ, સુરત" જ્યારે આવા અધિકારીની ઇતિહાસ શીટ/સેવા રેકૉર્ડ રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવે છે જે દર્શાવે છે કે જ્યારે આવા દસ્તાવેજો પર એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ તરીકે તેમના દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું તે સમયગાળા દરમિયાન તેમણે સુરતના એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ તરીકે ક્યારેય કામ કર્યું ન હતું. આ ભૌતિક અનિયમિતતા છે, આ સેવા શીટ પાના નંબર ૪૫૫ પર છે જે પુષ્ટિ કરે છે કે વર્ષ ૧૯૮૯ થી ૧૯૯૬ વચ્ચે આવા એમ. જે. ઠક્કર ક્યારેય સુરતના એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ તરીકે નિયુક્ત થયા ન હતા પરંતુ તેઓ તે સમયગાળા દરમિયાન ઓલપાડના ડેપ્યુટી મામલતદાર (ટેનન્સી), ચોર્યાસીના ડેપ્યુટી મામલતદાર (સપ્લાય) અને સુરત શાખાના સપ્લાય ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે સુરતમાં હતા અને જ્યારે દસ્તાવેજો તેમની હાજરીમાં સંપાદિત થયા હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે ત્યારે તેઓ સુરતના એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ ન હતા. અરજદારનો કેસ એવો છે કે સામાવાળા દ્વારા બનાવટી દસ્તાવેજો બનાવવામાં આવ્યા છે. તેથી, ટાંકવામાં આવેલા કેસોને ધ્યાનમાં લીધા વિના જ્યારે તથ્યાત્મક રીતે તે સ્પષ્ટ અને નિશ્ચિત છે કે સામાવાળાઓએ મોટી ભૂલ અને છેતરપિંડી કરી છે અને અરજદાર પાસેથી દવાના પ્રશ્નવાળી મિલકતનો કબજો છીનવી લેવાનો પ્રયાસ કર્યો છે અને તેથી જો અરજદારે કોડની કલમ ૧૪૫ હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરી છે અને ઉપર જણાવ્યા મુજબ જ્યારે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પાસે કબજો પાછો

અપાવવાની કાનૂની સત્તા છે, ત્યારે એમ કહી શકાય નહીં કે તેમની સમક્ષની કાર્યવાહી બંધ કરવી અથવા પડતી મૂકવી જરૂરી છે અને તેથી પડકારવામાં આવેલો હુકમ યોગ્ય અને સાચો છે.

૨૮. શ્રીમતી બદામી વિરુદ્ધ ભલી નામના કેસમાં જે ૨૦૧૨ એસ.સી. ૨૮૫૮ માં નોંધાયેલ છે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે છેતરપિંડીના મુદ્દાનો ઉદ્દેખ કર્યો છે જે દેવેન્દ્રકુમાર વિરુદ્ધ ઉત્તરાખંડ રાજ્યના કેસમાં અનુસરવામાં આવ્યો છે જે ૨૦૧૩ એસ.સી. ૩૩૨૫ માં નોંધાયેલ છે. શ્રીમતી શ્રિષ્ઠ ધવન વિરુદ્ધ એમ/એસ શો બ્રધર્સ એઆઈઆર ૧૯૯૨ એસસી ૧૫૫૫:(૧૯૯૨ એઆઈઆર એસસીડબલ્યુ ૧૬૪૯) માં, એવું મત વ્યક્ત કરવામાં આવ્યું છે કે ન્યાયશાસ્ત્રની કોઈપણ સભ્ય સિસ્ટમમાં છેતરપિંડી અને મિલિભગત સૌથી પવિત્ર કાર્યવાહીને પણ નષ્ટ કરે છે. તેને ચાલાકી કે ધોખાના કૃત્ય તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે. ઉપરોક્ત સિદ્ધાંત રોશન દીન વિરુદ્ધ પ્રીતિ લાલ, જે એઆઈઆર ૨૦૦૨એસસી ૩૩: (૨૦૦૧ એઆઈઆર એસસીડબલ્યુ ૪૫૭૭) માં નોંધાયેલ છે, રામ પ્રીતિ યાદવ વિરુદ્ધ યુ.પી. બોર્ડ ઓફ હાઈ સ્કૂલ એન્ડ ઇન્ટરમીડિયટ એજ્યુકેશન અને અન્ય જેઓ (૨૦૦૩) ૮એસસીસી ૩૧૧: (એઆઈઆર ૨૦૦૩એસસી ૪૨૬૮:૨૦૦૩ એઆઈઆર એસસીડબલ્યુ ૪૯૧૨) માં નોંધાયેલ છે અને રામ ચંદ્ર સિંહ વિરુદ્ધ સાવિત્રી દેવી અને અન્ય જેઓ (૨૦૦૩) ૮એસસીસી ૩૧૯ માં નોંધાયેલ છે તેમાં પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યો છે. તેથી, જો અદાલત સાથે અથવા કાર્યવાહીના રેકૉર્ડ પર અથવા તો

વાદી/અરજદાર સાથે છેતરપિંડી આચરવામાં આવે તો સામાવાળાએ ભોગવવું પડશે. જો કે, તે મુદ્દાની ટ્રાયલ કોર્ટ સિવિલ કાર્યવાહીમાં હેન્ડલ કરવાની જરૂર છે. તે હેતુ માટે અરજી યોગ્ય રાહતો માટે પ્રાર્થના કરી શકે છે. આવા અવલોકનો જરૂરી છે કારણ કે ઓછામાં ઓછું

(૧) વેચાણ કરાર તારીખ ૧૪/૦૩/૧૯૯૦,

(૨) કબજાની રસીદ તારીખ ૧૦/૧૦/૧૯૯૦ અને

(૩) મિલકત વિકાસ કરાર તારીખ ૨૫/૦૮/૧૯૯૫

શ્રી એમ. જે. ઠક્કરની સ્ટેમ્પ, સીલ, પ્રતીક અને સહી સાથે બનાવટી હોવાનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કારણ કે શ્રી એમ. જે. ઠક્કર સુરતના એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ તરીકે નોકરી પર ન હતા. જો કે, કથિત છેતરપિંડીના આવા કૃત્ય માટે કાયદા અનુસાર યોગ્ય તપાસની જરૂર છે, કારણ કે ઉપર જણાવેલ દસ્તાવેજો કેટલાક પુરાવા ઊભા કરવાના હેતુથી બનાવટી, નકલી અને દુરુપયોગ કરવામાં આવ્યા હોવાનું જણાય છે, સરકારી સ્ટેમ્પ અને સીલના અયોગ્ય ઉપયોગ અને સમર્થનની પ્રામાણિકતા અંગેનો મુદ્દો છે કે તે શ્રી એમ. જે. ઠક્કર દ્વારા સહી થયેલ છે કે નહીં. જો આવા દસ્તાવેજો ન્યાયિક કાર્યવાહીમાં ઉપયોગમાં લેવાય, તો સંબંધિત અદાલત માટે કાયદા અનુસાર જરૂરી પગલાં લેવા યોગ્ય રહેશે.

૨૯. અરજદારે સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નંબર ૩૧૭/૨૦૦૧ માં અરજી એકિઝબિટ ૫ ની નીચેના તારીખ ૨૯/૧૦/૨૦૧૨ ના હુકમ પર આધાર રાખ્યો

છે જે દર્શાવે છે કે અન્યથા અરજદાર પાસે દવાના પ્રશ્નવાળી મિલકત રાખવામાં સામાવાળા કરતા સારો અધિકાર છે કારણ કે ઓછામાં ઓછા હાલમાં સિવિલ કોર્ટના હુકમો તેની તરફેણમાં છે. જો કે, આ અદાલતે પ્રશ્નવાળી મિલકત અંગે પક્ષકારોના સિવિલ અધિકારો નક્કી કર્યા નથી.

૩૦. અરજદારે શાંતિ કુમાર પાંડા વિરુદ્ધ શકુન્તલા દેવીના કેસમાં આપવામાં આવેલા નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે જે ૨૦૦૪ (૧) એસ.સી.સી. ૪૩૮ = એઆઈઆર ૨૦૦૪એસસી ૧૧૫ માં નોંધાયેલ છે, જેમાં પણ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે કોડની કલમ ૧૪૫ ની જોગવાઈઓ સાથે વહીવટ કરતી વખતે એવું યોજ્યું હતું કે સક્ષમ અદાલત એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ સાથે અસંગત, ઈન્જક્શન અથવા વ્યવસ્થાના સ્વરૂપમાં વચગાળાનો હુકમ પાસ કરી શકે છે, જે પક્ષકાર દ્વારા શરૂ કરાયેલા દાવામાં અથવા કાર્યવાહીમાં જે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ અસફળ રહ્યા હતા અને સક્ષમ અદાલત દ્વારા અંતિમ ન્યાયાધીન તબક્કે, કોડની કલમ ૧૪૫ હેઠળ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટનો હુકમ માત્ર પુરાવાના ટુકડા તરીકે મૂલ્ય ધરાવે છે પરંતુ સક્ષમ અદાલત કોડની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહીમાં એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ દ્વારા પહોંચેલા નિષ્કર્ષોથી બંધાયેલી નથી, જે પુષ્ટિ કરે છે કે સક્ષમ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમ અથવા હુકમનામું કલમ ૧૪૫ હેઠળ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમને વટાવી જાય છે. વધુમાં એવું યોજવામાં આવ્યું છે કે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટનો કલમ ૧૪૫ હેઠળનો હુકમ વિવાદિત મિલકતના કબજાના તથ્ય

સુધી જ મર્યાદિત છે અને તે અસ્થાયી પ્રકૃતિનો છે અને સક્ષમ અદાલત દ્વારા અધિકારો અને શીર્ષકના નિર્ધારણને આધીન છે. અહીં એ રેકૉર્ડ કરવા માટે પૂરતું છે કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષના અરજદારે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ અને કૃત્યને પડકાર્યું હતું પરંતુ, વિગતવાર ચર્ચા પછી અને ઝુમ્મામલના કેસમાં નિર્ણય પર આધાર રાખ્યા પછી (ઉપરોક્ત), માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે તેની સમક્ષની અપીલ ફગાવી દીધી છે જેના દ્વારા એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ અને કૃત્યને ખલેલ પહોંચાડવામાં આવી ન હતી.

૩૧. વિદ્વાન વકીલે નોંધાયેલા નિર્ણયના ફક્ત ૨૩ ને વાંચી સંભળાવ્યો છે જે કોડની કલમ ૧૪૫ હેઠળ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમની અસરને વિગતવાર સમજાવે છે જે પુષ્ટિ કરે છે કે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ અને સિવિલ કોર્ટ દ્વારા વર્તમાન હુકમમાં કંઈપણ ખોટું નથી.

૩૨. મોતીલાલ સોંગારા વિરુદ્ધ પ્રેમ પ્રકાશ પપ્પુ અને અન્ય જેઓ ૨૦૧૩(૯)એસ.સી.સી. ૧૯૯ માં નોંધાયેલ છે જેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ભલે કોડની કલમ ૧૯૦ અને કલમ ૧૭૩ ની જોગવાઈઓ સાથે વ્યવહાર કર્યો છે, અરજદારના વિદ્વાન વકીલ નિર્ણયના ફક્ત ૧૯ અને ૨૦ પર આધાર રાખી રહ્યા છે જેમાં એવું અવલોકન અને ચોજવામાં આવ્યું છે કે કાયદાની અદાલતમાં જે કોઈ દબાવવાનો આશરો લે છે, તે વાસ્તવિકતામાં, અદાલત પર છેતરપિંડી રમી રહ્યો છે, અને *suppressio veri, expressio falsi* ના

મહાવરાની પદ્ધતિ દ્વારા એટલે કે સત્યને દબાવવું એ અસત્યની અભિવ્યક્તિ બરાબર છે.

૩૩. આ એ હકીકતના સંદર્ભમાં છે કે સેશન્સ કોર્ટ સમક્ષ રિવિઝન અરજી દાખલ કરતી વખતે, સામાવાળાએ માત્ર અયોગ્ય તથ્યો જ જાહેર કર્યા નથી પરંતુ અનેક મુકદ્દમાઓના પરિણામને જાહેર કરવામાં પણ નિષ્ફળ ગયા છે જે વર્તમાન અરજદારની તરફેણમાં છે અને તેથી, જો સેશન્સ કોર્ટ હુકમમાં દખલ કરે છે તો તેણે ખાલી રિવિઝન અરજી એ પુષ્ટિ કરીને પડતી મૂકવી પડશે કે જ્યારે વર્તમાન અરજદારના કબજાનું રક્ષણ કરતો સિવિલ કોર્ટનો હુકમ હોય છે, ત્યારે હવે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા હુકમ આપા હુકમ સાથે ભળી જાય છે અને તેથી હવે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા કાર્યવાહી પડતી મૂકવાની જરૂર છે.

૩૪. જો કે, આશ્ચર્યજનક રીતે સેશન્સ કોર્ટે પડકારવામાં આવેલા હુકમ દ્વારા એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ પછી, અરજદારની તરફેણમાં ઇન્જક્શનના હુકમની પુષ્ટિ કરતા સિવિલ કોર્ટના હુકમથી આગળ વધીને, તારીખ ૦૩/૦૯/૨૦૦૧ ના હુકમ પહેલાં કબજો પાછો આપવા માટે નિર્દેશ આપતી વખતે કાર્યવાહી કરી છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જો આપણે સામાવાળાઓની દલીલોના સમગ્ર સમૂહ પર વિશ્વાસ કરીએ તો પણ તે સ્પષ્ટ થઈ જાય છે કે જ્યારે રિવિઝનની તારીખે એટલે કે ૧૧/૦૯/૨૦૦૧ ના રોજ, એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તારીખ ૦૩/૦૯/૨૦૦૧ નો માત્ર અસરકારક હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા અરજદારના કબજાનું રક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું ત્યારે સૂટ નંબર

૧૯૯/૨૦૦૧ માં તારીખ ૦૭/૦૫/૨૦૦૨ ના હુકમ પછી સિવિલ મુકદ્દમામાં અરજદારના તમામ અધિકારોની પુષ્ટિ કર્યા પછી વ્યવહારિક રીતે સામાવાળા નંબર ૩ દ્વારા પસંદ કરાયેલ ક્રિમિનલ રિવિઝન નંબર ૧૬૬/૨૦૦૧ ને પડતી મૂકવાની અને બંધ કરવાની જરૂર છે કારણ કે તેને એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા સતત કાર્યવાહી તરીકે ગણવામાં આવશે અને તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે મેજિસ્ટ્રેટના હુકમને આદેશ આપીને અથવા હુકમ અને તેના અમલીકરણને રદ અને શૂન્ય જાહેર કરીને ઉલટાવી દેવાનો છે.

૩૫. તેથી તે નિશ્ચિત છે કે જો સામાવાળા નંબર ૩ પડકારવામાં આવેલા હુકમને કારણે હાલમાં દવાદાર જમીનના કબજાનો દાવો કરી રહ્યો છે તો તે કદાચ અદાલતના તિરસ્કાર હેઠળની કાર્યવાહી આમંત્રિત કરી રહ્યો છે કારણ કે સિવિલ કોર્ટ સિવિલ મુકદ્દમામાં અરજદારના કબજાનું પહેલેથી જ રક્ષણ કર્યું છે અને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પણ વર્તમાન અરજદારના કબજાનું રક્ષણ કર્યું છે.

૩૬. જો કે, સામાવાળા દ્વારા દલીલનો સાર અને નિયોડ માત્ર મર્યાદિત મર્યાદા સુધી જ છે કે જ્યારે સિવિલ મુકદ્દમા પેનિંગ હોય, ત્યારે કોડની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં. પરંતુ ઉપરોક્ત તમામ તથ્યો, સંજોગો અને ચર્ચાઓ એ સ્પષ્ટ કરે છે કે ક્રિમિનલ રિવિઝન અરજી ૧૬૬/૨૦૦૧ માં સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા તારીખ ૦૩/૦૪/૨૦૦૬ ના પડકારવામાં આવેલા હુકમમાં ભૌતિક અનિયમિતતા અને ગેરકાયદેસરતા છે અને તેથી, આવા હુકમને રદ કરવા અને બાજુ પર રાખવા માટે તેમાં દખલ કરવાનું કારણ છે.

પુનરાવર્તનના ભોગે, એ રેકૉર્ડ કરવાનું છે કે તમામ તથ્યો અને સંજોગો એ સ્પષ્ટ કરે છે કે સેશન્સ કોર્ટે જે એકમાત્ર હુકમ પસાર કરવાનો હતો તે આગળની કાર્યવાહીને પડતી મૂકવાનો હતો અને જેના દ્વારા રિવિઝન અરજી પણ સમાપ્ત થઈ હતી, જ્યારે સેશન્સ કોર્ટે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમને ઉલટાવીને તેની અધિકારક્ષેત્રની બહાર મુસાફરી કરી છે જે સિવિલ કોર્ટના હુકમને ઉલટાવી દેવાનું પરિણામે છે જે સ્વીકાર્ય નથી ભલે રિવિઝન સેશન્સ જજ દ્વારા સાંભળવામાં આવે.

૩૭. નીચેના કેસોમાં નિર્ણય અને અવલોકનોને પણ યાદ રાખવું યોગ્ય રહેશે:

(એ) નારાયણદાસ તોલારામ વિરુદ્ધ ભાગસિંગ કિપલસિંગ ખાલસા જે (૧૯૬૮) **CrLJ ૧૧૩૬** માં નોંધાયેલ છે જેમાં સિટી સિવિલ કોર્ટ, અમદાવાદ દ્વારા ઇન્જક્શનનો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો અને ૨૫/૦૮/૧૯૬૬ ના રોજ રજિસ્ટ્રારના નોમિનીની કોર્ટ દ્વારા ૨૫/૧૦/૧૯૬૬ ના રોજ સમાન ઇન્જક્શનનો હુકમ, એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા સિવિલ કોર્ટના હુકમથી વિરુદ્ધ અને વિરુદ્ધ ૦૭/૦૧/૧૯૬૭ ના રોજ એક હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો અને તેથી જ્યારે મામલો આ અદાલત સુધી પહોંચ્યો, ત્યારે આ અદાલતના સિંગલ જજ જ્યાં સુધી ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૪૫ ની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં મુદ્દામાં કાયદાના બિંદુનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી કલમ ૧૪૫ ની ઉપ-કલમ (૪) ને ટાંકીને નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

"ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૪૫ ની ઉપ-કલમ (૪) ના આ ભૌતિક ભાગનું અવલોકન અને ત્રીજો પ્રોવિઝો, સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે મેજિસ્ટ્રેટ વિવાદના વિષયના વાસ્તવિક અને ભૌતિક કબજા અંગેનો પ્રશ્ન નક્કી કરવાનો છે. આ કાર્યવાહીમાં કબજા અંગેનો પ્રશ્ન અસંબંધિત રહેશે. પ્રશ્નમાં રહેલો પ્રોવિઝો મેજિસ્ટ્રેટને એક હુકમ પસાર કરવા માટે સત્તા આપે છે જે તે ઉપ-કલમમાં કલ્પિત તેની તપાસ પૂર્ણ કરતા પહેલાં પણ, તાકીદની પ્રકૃતિનો છે."

ત્યારબાદ પણ જ્યારે હાઈકોર્ટે સબ-ડિવિઝનલ મેજિસ્ટ્રેટને તેની સમક્ષ પેન્ડિંગ કાર્યવાહીમાં તપાસ શક્ય તેટલી વહેલી તકે પૂર્ણ કરવા નિર્દેશ આપતા એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ સામેની અરજી ફગાવી દીધી છે. તેથી, એવું યોજવું કે સામાવાળા દ્વારા દલીલો કે સિવિલ મુકદ્દમાની પેન્ડન્સી એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતા અટકાવશે તે સારી રીતે સ્થાપિત નથી.

(b) સેઠ રામદયાલ જાટ વિરુદ્ધ લક્ષ્મી પ્રસાદમાં, જે એઆઈઆર ૨૦૦૯એસસી ૨૪૬૩ માં નોંધાયેલ છે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે કોડની કલમ ૧૪૫ ની જોગવાઈની ચર્ચા કરતી વખતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૧૭. સિવિલ કાર્યવાહી તેમજ ક્રિમિનલ કાર્યવાહી એક સાથે ચાલુ રહી શકે છે. કોઈ કાયદો તેના સંબંધમાં કોઈ પ્રતિબંધ મૂકતો નથી. ક્રિમિનલ કેસમાં નિર્ણય સિવિલ કોર્ટ પર બંધનકર્તા નથી."

(c) એમ. એસ. શેરીફ અને અન્ય વિરુદ્ધ મદ્રાસ રાજ્ય અને અન્ય જેઓ [એઆઈઆર ૧૯૫૪એસસી ૩૯૭] માં નોંધાયેલ છે, આ અદાલતની એક કોન્સ્ટીટ્યુશન બેંચ આ પ્રશ્ન સાથે પકડાઈ હતી કે શું સિવિલ સૂટ અથવા ક્રિમિનલ કેસ બંને પેન્ડિંગ હોય તો રોકી રાખવો જોઈએ. એવું મત વ્યક્ત કરવામાં આવ્યું હતું કે ક્રિમિનલ બાબતને અગ્રતા આપવી જોઈએ.

પી. સ્વરૂપા રાણી વિરુદ્ધ એમ. હરિ નારાયણ ઉર્ફે હરિ બાબુ [એઆઈઆર ૨૦૦૮એસસી ૧૮૮૪] માં આ પ્રશ્ન ફરીથી વિચારણા માટે આવ્યો, જેમાં કાયદો નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યો હતો:

"૧૩. જો કે, તે સારી રીતે સ્થાપિત છે કે આપેલા કેસમાં, સિવિલ કાર્યવાહી અને ક્રિમિનલ કાર્યવાહી એક સાથે આગળ વધી શકે છે. શું સિવિલ કાર્યવાહી અથવા ક્રિમિનલ કાર્યવાહી રોકી રાખવી જોઈએ તે દરેક કેસના તથ્ય અને સંજોગો પર આધાર રાખે છે."

(d) એઆઈઆર ૨૦૦૮ એસસીડબલ્યુ ૫૨૪૮ = ૨૦૦૮(૧૨)એસસીસી ૭૮૫ માં એમ. પી. પીટર વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય વચ્ચે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે

કોડની કલમ ૧૪૫ ની જોગવાઈની ચર્ચા કરતી વખતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૧૩. કોડની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી નિર્વિવાદપણે લાંબા સમય સુધી પેન્ડિંગ રહી હતી. તે ૦૯/૦૧/૧૯૯૬ ના રોજ અથવા તેની આસપાસ શરૂ કરવામાં આવી હતી જ્યારે સામાવાળા નંબર ૩ દ્વારા ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી. જેમ અહીં અગાઉ નોંધવામાં આવ્યું છે, સબ ડિવિઝનલ મેજિસ્ટ્રેટએ અપીલન્ટને સામાવાળા નંબર ૩ ને મિલકત સોંપવા નિર્દેશ આપ્યો હતો. જો કે, સબ ડિવિઝનલ મેજિસ્ટ્રેટનો હુકમ વિદ્વાન સેશન્સ જજ દ્વારા ઉલટાવી દેવામાં આવ્યો હતો, જે બદલામાં તારીખ ૨૫/૦૧/૨૦૦૭ ના હુકમ દ્વારા હાઈકોર્ટ દ્વારા બાજુ પર રાખવામાં આવ્યો હતો.

૧૪. વિદ્વાન સબ ડિવિઝનલ મેજિસ્ટ્રેટના ઉપરોક્ત હુકમની ચોકસાઈ અથવા અન્યથા અંતિમતા પ્રાપ્ત કરી કારણ કે હાઈકોર્ટના તારીખ ૨૫/૦૧/૨૦૦૭ ના હુકમ સામે દાખલ કરવામાં આવેલી સ્પેશિયલ લિવ પિટિશન આ અદાલત દ્વારા તારીખ ૧૧/૦૨/૨૦૦૮ ના હુકમ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી. નિર્વિવાદપણે, સૂટ તે પછી દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૫. ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૪૫ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગમાં એક્ટિવિટી મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમ સિવિલ કોર્ટમાં દાખલ કરાયેલા સૂટના અંતિમ નિર્ણયને આધીન છે.

૧૬. પક્ષકારોના કબજા પર વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટનો નિર્ણય પણ કેટલાક પુરાવાકીય મૂલ્ય ધરાવી શકે છે પરંતુ તે સિવિલ કોર્ટ પર બંધનકર્તા નથી. ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહીમાં, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ વિવાદમાં અને ખાસ કરીને શીર્ષકના જટિલ પ્રશ્નમાં પ્રવેશવા માટે હકદાર રહેશે નહીં. ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૪૫ હેઠળ પસાર કરાયેલા હુકમ છતાં, સિવિલ કોર્ટ સૂટમાં ઇન્જક્શનનો હુકમ પસાર કરી શકે છે.

૨૮. XXXXXXXX

શાંતિ કુમાર પાંડા વિરુદ્ધ શકુન્તલા દેવી [(૨૦૦૪) ૧ એસ.સી.સી. ૪૩૮] માં આ અદાલતના એક નિર્ણય તરફ અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે જેમાં એવું યોજવામાં આવ્યું હતું:

"૧૦. કબજો નવ ભાગ કાયદો છે. કાયદાના અમલીકરણનો એક હેતુ સમાજમાં શાંતિ અને વ્યવસ્થા જાળવવાનો છે. મિલકત

સંબંધિત વિવાદો સભ્ય રીતે કાયદાનો આશરો લઈને અને સમાજના સભ્યો દ્વારા કાયદો પોતાના હાથમાં લઈને નહીં પરંતુ પતાવટ કરવા જોઈએ. કલમ ૧૪૫ ની ઉપ-કલમ (૨) માં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ કોઈપણ જમીન વગેરે સંબંધિત વિવાદ ઉભો થયો છે, જેના કારણે શાંતિ ભંગ થવાની સંભાવના છે, કોડની કલમ ૧૪૫ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને વિવાદની સંજ્ઞાન લેવા અને કબજાની તપાસ કરીને સમાન પતાવટ કરવા માટે અધિકૃત કરે છે જે કબજાના અધિકાર અથવા શીર્ષકથી અલગ છે. કોડની કલમ ૧૪૫/૧૪૬ હેઠળની કાર્યવાહી અર્ધ-સિવિલ, અર્ધ-ક્રિમિનલ પ્રકૃતિની અથવા વહીવટી અથવા પોલીસ કાર્યવાહી હોવાનું યોજવામાં આવ્યું છે. જોગવાઈઓનો હેતુ ઝડપી અને સારાંશ ઉપાય પૂરો પાડવાનો છે જેથી મિલકત પર કબજાના પ્રશ્ન પર વિવાદ કરનાર પક્ષકારો વચ્ચે *résolution* માટે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ વિવાદ સબમિટ કરીને શાંતિ ભંગ અટકાવી શકાય. વિવાદની સંજ્ઞાન લીધા પછી મેજિસ્ટ્રેટ પોતાની જાતને પ્રારંભિક હુકમની તારીખના સંદર્ભમાં અથવા ઉક્ત તારીખ પહેલાંના બે મહિનાની અંદર, કલમ ૧૪૫ ની ઉપ-કલમ (૪) ના પ્રોવિઝોમાં દર્શાવ્યા મુજબ કયા વિવાદ કરનાર પક્ષકારો કબજામાં હતા તેની ખાતરી કરવા સુધી મર્યાદિત રાખશે અને જ્યાં સુધી સિવિલ અધિકારોના ન્યાયાધીન પ્રવેશવા માટે સક્ષમ અદાલત

દ્વારા કબજા માટે હકદાર નક્કી ન થાય ત્યાં સુધી કબજા અંગે
યથાસ્થિતિ જાળવી રાખશે, જે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ કરી શકતા
નથી. જો વિવાદ માત્ર માલિકી અથવા કબજાના અધિકારને
આંદોલિત કરે છે અને માત્ર કબજા પર નથી તો એક્ઝિક્યુટિવ
મેજિસ્ટ્રેટ વિવાદની સંજ્ઞાન લેશે નહીં; તેમજ જો શાંતિ ભંગ થવાની
કોઈ સંભાવના નથી અથવા જો શાંતિ ભંગ થવાની સંભાવના
અગાઉના સમયે અસ્તિત્વમાં હોવા છતાં, જ્યારે તેને તેના
સંબંધમાં અંતિમ હુકમ ઉચ્ચારવા માટે બોલાવવામાં આવ્યો હતો
ત્યારે અસ્તિત્વમાં નહોતી તો એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દખલ
કરવાનો ઇનકાર કરશે."

ત્યાંનો તફાવત ધ્યાન પર લેવામાં આવ્યો હતો જ્યારે વિવાદનો વિષય
એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા જોડાણ કરવામાં આવતો નથી અને જ્યાં તે આદેશ
આપવામાં આવે છે. એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:

"૧૨. કોડની કલમ ૧૪૫ ની ઉપ-કલમ (૬) ના અર્થમાં
કાયદાની યોગ્ય પ્રક્રિયામાં "બહાર કાઢવું" શું છે? શું તેનો અર્થ
કલમ ૧૪૫ ની કાર્યવાહીમાં ક્રમશઃ અસફળ અને સફળ પક્ષકારો
વચ્ચે કબજાની પુનઃસ્થાપના નિર્દેશિત કરતો સૂટ અથવા
કાર્યવાહી અથવા સક્ષમ અદાલતના કોઈપણ હુકમનો છે જે સફળ
પક્ષકાર સામે અસફળ પક્ષકારના કબજા અથવા કબજાના હકને

સમર્થન આપવાની અસર ધરાવે છે, જો કે સફળ પક્ષકારને બહાર કાઢવાનો સ્પષ્ટ નિર્દેશ આપતો નથી. અમારા મતે, જેને અમે ટૂંક સમયમાં જણાવવાના કારણો દ્વારા સમર્થન આપીશું, સામાન્ય રીતે કલમ ૧૪૫ ની કાર્યવાહીમાં અસફળ પક્ષકારે કબજાની પુનઃસ્થાપના માટે હુકમનામું અથવા હુકમ માંગીને કબજાની પુનઃસ્થાપના માટે દાવો કરવો જોઈએ. જો કે, કલમ ૧૪૫ ની કાર્યવાહીમાં અસફળ પક્ષકાર હજુ પણ સક્ષમ અદાલત સમક્ષ સફળતાપૂર્વક સ્થાપિત કરી શકે છે કે તે વાસ્તવિક રીતે મિલકતના કબજામાં હતો અને મેજિસ્ટ્રેટનો નિષ્કર્ષ પ્રતીતિપૂર્વક ખોટો હોવાનું દર્શાવતું મજબૂત કેસ બનાવીને સમાન જાળવી રાખવા માટે હકદાર છે."

આ અદાલતે વધુમાં અવલોકન કર્યું:

"૧૫. તે સારી રીતે સ્થાપિત છે કે ક્રિમિનલ કોર્ટનો નિર્ણય સિવિલ કોર્ટને બાંધતો નથી જ્યારે સિવિલ કોર્ટનો નિર્ણય ક્રિમિનલ કોર્ટને બાંધે છે. (જુઓ સરકાર ઓન એપિડન્સ, ૧૫ મી આવૃત્તિ, પૃષ્ઠ ૮૪૫.) કોડની કલમ ૧૪૫ હેઠળ આપવામાં આવેલો નિર્ણય સંબંધ ધરાવે છે અને પુરાવામાં સ્વીકાર્ય છે તે બતાવવા માટે કે: (i) ચોક્કસ મિલકત સંબંધિત વિવાદ હતો; (ii) વિવાદ ચોક્કસ પક્ષકારો વચ્ચે હતો; (iii) આવા વિવાદથી આપેલ તારીખે કલમ

૧૪૫(૧) હેઠળ પ્રારંભિક હુકમ અથવા કલમ ૧૪૬(૧) હેઠળ જોડાણ પાસ થવા તરફ દોરી ગયું; અને (iv) મેજિસ્ટ્રેટએ પ્રારંભિક હુકમની તારીખે વિવાદિત મિલકતના કબજામાં અથવા કાલ્પનિક કબજામાં પક્ષકારોમાંથી એકને શોધી કાઢ્યો. મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલ તર્ક અથવા તેમના દ્વારા પહોંચેલા અન્ય નિષ્કર્ષો કોઈ સંબંધ ધરાવતા નથી અને સક્ષમ અદાલત સમક્ષ પુરાવામાં સ્વીકાર્ય નથી અને સક્ષમ અદાલત મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા કબજાના પ્રશ્ન પર પણ પહોંચેલા નિષ્કર્ષોથી બંધાયેલી નથી જો કે, પક્ષકારો વચ્ચે, મેજિસ્ટ્રેટનો હુકમ કબજાનો પુરાવો હશે. મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલ નિષ્કર્ષ અદાલતને બાંધતો નથી. સક્ષમ અદાલત પાસે અધિકારક્ષેત્ર છે અને કબજાના પ્રશ્ન પર પણ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પહોંચેલા નિષ્કર્ષથી અસંગત નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં ન્યાયસંગત રહેશે. કલમો ૧૪૫ અને ૧૪૬ માત્ર એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ માટે પ્રદાન કરે છે જે સક્ષમ અદાલતના હુકમ અથવા હુકમનામા દ્વારા વટાવી જાય છે અને રસ્તો આપે છે. મેજિસ્ટ્રેટના હુકમની અસર એ છે કે સક્ષમ અદાલત સમક્ષ તેના કબજા અથવા કબજાના હકને સાબિત કરવા માટે અસક્ષ પક્ષકાર પર બોજ નાખવામાં આવે છે."

૨૯. તેમાં કરવામાં આવેલા કેટલાક અવલોકનોની ચોકસાઈ ભલે પ્રશ્નને પાત્ર હોઈ શકે, આપણે હાલમાં ઉપરોક્ત વિવાદમાં પ્રવેશવાની જરૂર નથી.

૩૦. જો કે, આપણે નોંધી શકીએ છીએ કે આ અદાલતે શાંતિ કુમાર પાંડા (ઉપરોક્ત) માં યોજ્યું હતું:

"(૩) ક્રિમિનલ કોર્ટનો નિર્ણય સિવિલ કોર્ટને બાંધતો નથી જ્યારે સિવિલ કોર્ટનો નિર્ણય ક્રિમિનલ કોર્ટને બાંધે છે. કોડની કલમો ૧૪૫/૧૪૬ હેઠળની કાર્યવાહીમાં એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમ ક્રિમિનલ કોર્ટ દ્વારા અને તે પણ સારાંશ તપાસ પર આધારિત હુકમ છે. આ હુકમ સક્ષમ અદાલતમાં ઇન્ટરલોક્યુટરી સ્ટેજ પર સન્માન અને પ્રતીક્ષા માટે હકદાર છે. અધિકારોના અંતિમ ન્યાયાધીન તબક્કે, જે અદાલત સમક્ષ રજૂ કરાયેલા પુરાવા પર હશે, મેજિસ્ટ્રેટનો હુકમ પુરાવાના અનેક ટુકડાઓમાંનો માત્ર એક છે. એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા કરવામાં આવેલા હુકમ સાથે અસંગત વચગાળાના ઇન્જક્શનનો હુકમ અથવા વચગાળાની વ્યવસ્થાનો હુકમ જારી કરવા માટે અદાલત અનિચ્છુક રહેશે. જો કે, એમ કહેવું એ માત્ર અદાલત દ્વારા વિવેકના ઉપયોગ પર સાવચેતી અથવા સંયમનો નિયમ જણાવવાનું છે, જે તેમના નિર્માતાઓ દ્વારા અધિકારક્ષેત્રમાં બનાવેલા તાકીદના/ઇમર્જન્સી વહીવટી હુકમો માટે સમજ અને આદર દ્વારા

સૂચવવામાં આવે છે; અને ચોક્કસપણે અદાલતની સત્તા પર ટેબ નથી. અદાલત પાસે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમ સાથે અસંગત એડ ઇન્ટરલોક્યુટરી ઇન્જક્શનના હુકમ સહિત વચગાળાનો હુકમ બનાવવાની અધિકારક્ષેત્ર છે. અધિકારક્ષેત્ર ત્યાં છે પરંતુ સમાન નિયમ તરીકે નહીં પરંતુ અપવાદ તરીકે ઉપયોગમાં લેવામાં આવશે. એડ ઇન્ટરલોક્યુટરી હુકમ પસાર કરવાના તબક્કે પણ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ અસફળ પક્ષકાર અદાલત સમક્ષ મૂકવામાં આવેલા સામગ્રી પર એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના નિષ્કર્ષોને અધિકારક્ષેત્ર વિનાના, સ્પષ્ટપણે ખોટા અથવા સ્વ-વિરોધાભાસી તરીકે દર્શાવતું મજબૂત પ્રથમ દ્રષ્ટિએ કેસ બનાવવામાં સફળ થઈ શકે છે જેમાં અથવા તેના જેવા કેસોમાં અદાલત તેના કારણો અને સંતોષની રેકોર્ડિંગ કર્યા પછી, એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા હુકમ સાથે અસંગત, અથવા તેમાં પ્રસ્થાનમાં હુકમ કરી શકે છે. અદાલતનો હુકમ અંતિમ કે ઇન્ટરલોક્યુટરી, કલમ ૧૪૫ ની ઉપ-કલમ (૬) ના અર્થમાં પક્ષકારોમાંથી એકને કબજા માટે હકદાર ઘોષિત કરવાની અને એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ સફળ પક્ષકારને ત્યાંથી બહાર કાઢવાની અસર ધરાવશે."

૩૨. એ હકીકત ઉપરાંત કે ઇન્જક્શન મંજૂર કરવાના હેતુ માટે પણ સિવિલ કોર્ટ ક્રિમિનલ કોર્ટના નિર્ણય પર પ્રાથમિકતા ધરાવશે, આ એક એવો કેસ છે જ્યાં અપવાદરૂપ કેસ બનાવવામાં આવ્યો છે. જેમ કે સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે અપીલન્ટ દવાદાર જગ્યામાં રહે છે અને વધુમાં માળખાને તોડી પાડ્યા પછી અપીલન્ટને બહાર કાઢવું વ્યવહારુ નહીં હોય, સુવિધાનું સંતુલન તેમજ અપૂર્તિનીય નુકસાન બંને વાદી-અપીલન્ટની તરફેણમાં છે.

૩૩. તેથી, અમે નિર્દેશ આપીએ છીએ કે પક્ષકારો સિવિલ કોર્ટના નિર્ણય સુધી નીચેની શરતોને આધીન યથાસ્થિતિ જાળવી રાખવાનું ચાલુ રાખશે:

(i) અપીલન્ટ મિલકતમાં કોઈ તૃતીય પક્ષનું હિત ટ્રાન્સફર, હસ્તાંતરણ અથવા સર્જન કરશે નહીં.

(ii) સૂટની સુનાવણી ઝડપી કરવામાં આવશે અને આ અદેશની નકલી પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી છ મહિનાની અંદર સૂટનો નિકાલ કરવા માટેના તમામ પ્રયાસો કરવા જોઈએ.

(iii) અદાલત, સંગીન કારણો સિવાય, કોઈપણ મુલતવી રાખશે નહીં.

(iv) આ હુકમ સૂટના અંતિમ નિર્ણયને આધીન રહેશે.

(v) ઘટનામાં, સૂટ ફગાવી દેવામાં આવે છે, તો અદાલત સૂટ શરૂ થવાની તારીખથી કબજાની પુનઃસ્થાપનાની તારીખ સુધી દવાદાર જગ્યામાંથી કબજાની બહાર રાખવા બદલ સામાવાળાને વળતર તરીકે નિર્ધારિત કરી શકાય તેવી રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ કરશે.

(e) શ્રદ્ધા વિષ્ણુ દત્ત શર્મા વિરુદ્ધ એસ.એમ.ટી. દયા સપ્રા [એસએલપી (સી) નંબર ૧૦૯૯૭/૨૦૦૮ માંથી ઉદ્ભવતો સિવિલ અપીલ, ૦૫/૦૫/૨૦૦૯ ના રોજ નક્કી થયેલ] અને સેઠ રામદયાલ જાટ વિરુદ્ધ લક્ષ્મી પ્રસાદ, [૨૦૦૯ (૫) સ્કેલ ૫૨૭ માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે યોજ્યું હતું કે સામાન્ય રીતે ક્રિમિનલ કોર્ટનો નિર્ણય સિવિલ કોર્ટ પર બંધનકર્તા રહેશે નહીં. જો કે, મામલો એવા સૂટમાં અલગ પગ પર ઊભો રહેશે જ્યાં કોડની કલમ ૧૪૫ હેઠળ એક્ટિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમની ચોકસાઈ પ્રશ્નમાં છે.

(f) એઆઈઆર ૨૦૧૫ સર્વોચ્ચ અદાલત ૨૭૩૯ માં સુરિન્દર પાલ કૌર વિરુદ્ધ સતપાલ વચ્ચે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે કોડની કલમ ૧૪૫ ની જોગવાઈની ચર્ચા કરતી વખતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૧૧. અમે ઉપરોક્ત બિંદુ પર પક્ષકારોની હરીફાઈ કરતી રજૂઆતો ધ્યાનમાં લીધી છે. કાયદાની સ્થાપિત સ્થિતિ છે કે કલમ ૧૪૫, સીઆરપીસી હેઠળ દોરવામાં આવેલી કાર્યવાહીમાં કરવામાં આવેલા અવલોકનો તેની સમક્ષ શરૂ કરાયેલી કાનૂની કાર્યવાહીમાં સક્ષમ અદાલતને બાંધતા નથી. કલમ ૧૪૫, સીઆરપીસી હેઠળ આપવામાં આવેલો નિર્ણય નીચેનામાંથી એક અથવા વધુ તથ્યો બતાવવા માટે પુરાવામાં સંબંધ ધરાવે છે:

(a) કે ચોક્કસ મિલકત સંબંધિત વિવાદ હતો;

(b) કે વિવાદ પક્ષકારો વચ્ચે હતો;

(c) કે આવા વિવાદથી કલમ ૧૪૫(૧), સીઆરપીસી હેઠળ પ્રારંભિક હુકમ અથવા કલમ ૧૪૬(૧), સીઆરપીસી હેઠળ જારી કરાયેલ જોડાણના હુકમ તરફ દોરી ગયું; અને મેજિસ્ટ્રેટએ વિવાદિત મિલકતના કબજામાં અથવા કાલ્પનિક કબજામાં ચોક્કસ પક્ષકાર કે પક્ષકારોને શોધી કાઢ્યા.

(d) કે મેજિસ્ટ્રેટએ વિવાદિત મિલકતના કબજામાં અથવા કાલ્પનિક કબજામાં ચોક્કસ પક્ષકાર કે પક્ષકારોને શોધી કાઢ્યા."

૧૨. શાંતિ કુમાર પાંડા વિરુદ્ધ શકુન્તલા દેવી (૨૦૦૪) ૧એસસીસી ૪૩૮: (એઆઈઆર ૨૦૦૪એસસી ૧૧૫) માં, આ અદાલતે ફકરા ૧૫ માં યોજ્યું છે કે મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા રેકૉર્ડ કરાયેલ તર્ક અથવા તેમના દ્વારા પહોંચેલા અન્ય નિષ્કર્ષો કોઈ સંબંધ ધરાવતા નથી અને સક્ષમ અદાલત સમક્ષ પુરાવામાં સ્વીકાર્ય નથી (ઉપરોક્ત ગણવામાં આવેલા મર્યાદિત હેતુઓ સિવાય). વળી,

ઉક્ત કેસમાં વધુમાં યોજવામાં આવ્યું હતું કે કોડની કલમ ૧૪૬ ની ઉપ-કલમ (૧) માં વપરાયેલા શબ્દો "સક્ષમ અદાલત" નો અર્થ જરૂરી નથી કે માત્ર સિવિલ કોર્ટ થાય. સક્ષમ અદાલત તે છે જેની પાસે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ કાર્યવાહીનો વિષય બનતી મિલકત પર કબજા અંગેની હકદારતાના સંબંધમાં શીર્ષકનો પ્રશ્ન અથવા પક્ષકારોના અધિકારો નક્કી કરવાની અધિકારક્ષેત્રની સક્ષમતા છે.

૧૩. કાયદાના સિદ્ધાંતના પ્રકાશમાં, જેમ કે ઉપર છે, સીઆરપીસી ની કલમ ૧૪૫ હેઠળ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમોમાંથી પસાર થયા પછી, અને સમાન કાર્યવાહીમાંથી ઉદ્ભવતા રિવિઝન સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમમાંથી, અમને જણાય છે કે સમાન પક્ષકારો વચ્ચે મકાનમાલિક અને ભાડૂતના સંબંધો સાથે મિલકુલ સંબંધિત નથી, કે તે અંગે કોઈ નિષ્કર્ષ અથવા અવલોકન પણ નથી. ઉપરોક્ત હુકમોમાંથી જે પ્રતિબિંબિત થાય છે તે એ છે કે લોકોના બે વર્ગો વચ્ચે જગ્યાની પ્રકૃતિ વિશે વિવાદ હતો કે શું સમાન ગુરુદ્ધારાનો ભાગ હતા કે મંદિર. સામાવાળાઓનો કેસ એવો નથી કે સીઆરપીસી ની કલમ ૧૪૫ હેઠળ કાર્યવાહી દોરવામાં આવ્યા પછી, તેઓએ રિસીવર સાથે, અથવા મંદિરની

મેનેજમેન્ટ કમિટીના અન્ય કોઈપણ હોદ્દેદાર સાથે ભાડું જમા કરાવ્યું.

(g) ૧૯૮૪ જી.એલ.એચ. ૩૬૩ માં મેનાબેન પત્ની સોહાનસિંહ વિરુદ્ધ શાંતાબેન બાબારભાઈ અને અન્ય વચ્ચે આ હાઈકોર્ટના સિંગલ જજ રાજપતિ વિરુદ્ધ બચન અને અન્યના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યા છે, એઆઈઆર ૧૯૮૧એસસી ૧૮. આવા ચુકાદા અનુસાર, જ્યારે અંતિમ હુકમ પસાર થાય છે ત્યારે શાંતિ ભંગના અસ્તિત્વનો નિષ્કર્ષ જરૂરી નથી, કે ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડમાં અંતિમ હુકમમાં આવા નિષ્કર્ષની જરૂરિયાતવાળી કોઈ જોગવાઈ નથી. એકવાર મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તૈયાર કરાયેલ પ્રારંભિક હુકમ, શાંતિ ભંગ અસ્તિત્વમાં છે એમ પકડવાના કારણો જણાવે છે, તે જરૂરી નથી કે કેસને કલમ ૧૪૫ ની ઉપ-કલમ (૫) ના પરિઘમાં લાવવા માટે વિવાદ અસ્તિત્વમાં નથી તેવું દર્શાવવા માટે સ્પષ્ટ પુરાવા ન હોય તો કાર્યવાહીના દરેક તબક્કે શાંતિ ભંગ ચાલુ રહેવો જોઈએ. જ્યાં સુધી આવી સ્થિતિ ઊભી ન થાય ત્યાં સુધી કાર્યવાહીને કલમ ૧૪૫ ની ઉપ-કલમ (૬) હેઠળ અંતિમ હુકમમાં સમાપ્ત થતા તેમના તાર્કિક અંત સુધી લઈ જવાની જરૂર છે. તેમાં એવું પણ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે જો એવું ધારી લેવામાં આવે કે અંતિમ હુકમમાં શાંતિ ભંગ થયો હતો તેનો ઉલ્લેખ કરવામાં મેજિસ્ટ્રેટ તરફથી ચૂક થઈ હતી, તો તે પ્રક્રિયાની ભૂલ હોવાને કારણે સુધારી શકાય તેવી અનિયમિતતાના ક્ષેત્રમાં સ્પષ્ટપણે આવશે જે મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને નષ્ટ કરવા માટે પૂરતી નથી ખાસ કરીને જ્યારે એવું દર્શાવવા

માટે કંઈ ન હોય કે અદાલત સમક્ષ તેમના પુરાવા રજૂ કરવાની સંપૂર્ણ તક ધરાવતા કોઈપણ પક્ષકારને કોઈ પૂર્વગ્રહ થયો હતો. જ્યાં સુધી કબજાના બળજબરીપૂર્વક અને ગેરકાયદેસર વંચિત થવાના પ્રશ્નનો સંબંધ છે, આર. એન. ભુતાની વિરુદ્ધ મિસ મની જે. દેસાઈ અને અન્યના કેસમાં ચુકાદો, એઆઈઆર ૧૯૬૮ સર્વોચ્ચ અદાલત ૧૪૪૪, તેનો સ્પષ્ટ જવાબ છે. ઉપરોક્ત ચુકાદાના તથ્યોનો ટૂંકો સાર બતાવશે કે ચુકાદોનો ગુણોત્તર વર્તમાન એકને સ્પષ્ટપણે લાગુ પડે છે.

"બીજા પ્રોવિઝોમાં 'દખલ કરાવેલ' શબ્દનો અર્થ કબજાની બહાર હોવું, જગ્યામાંથી દૂર કરવામાં આવે છે, બહાર ફેંકવામાં આવે છે, બહાર કાઢવામાં આવે છે અથવા બાકાત રાખવામાં આવે છે. ભલે કોઈ વ્યક્તિ પાસે કબજાનો અધિકાર હોય પરંતુ કાયદો તેના હાથમાં લઈને કાયદાની યોગ્ય પ્રક્રિયા સિવાય બળજબરીપૂર્વક પ્રવેશ કરે છે, તો તે બળજબરીપૂર્વક અને ખોટી રીતે દખલ કરવાનો કેસ હશે."

(h) સર્વોચ્ચ અદાલતે જીબા વિરુદ્ધ છંદુલાલનો સંદર્ભ આપ્યો, એઆઈઆર ૧૯૨૬ બોમ્બે ૯૧ જેમાં બોમ્બે હાઈકોર્ટે યોજ્યું હતું કે અન્ય પક્ષકારને તેના બળજબરીપૂર્વક અને ખોટા કબજાનો ફાયદો થવા દેવો અન્યાયી હશે અને હકીકત એ છે કે આવા કબજાથી સમય વીતી ગયો છે અને દખલ કરનાર ત્યારથી કબજામાં છે અથવા શીર્ષકની ઘોષણા માટે અને તેના કબજાની ખતેલને રોકવા

માટે ઇન્જક્શન માટે દાવો દાખલ કર્યો છે તે મેજિસ્ટ્રેટ માટે કબજાની પુનઃસ્થાપના માટે હુકમ પસાર કરવાનો ઇનકાર કરવા માટે કોઈ આધાર નથી એકવાર તેને સંતોષ થાય કે દખલ કરાયેલ પક્ષકાર બીજા પ્રોવિઝો હેઠળ વાસ્તવિક અથવા કાલ્પનિક કબજામાં હતો. એ. એન. શાહ વિરુદ્ધ નાગેશ્વર રાવ, એઆઈઆર ૧૯૪૭ મદ્રાસ ૧૩૩ માં એવું યોજવામાં આવ્યું હતું કે માત્ર એટલા માટે કે પક્ષકારોમાંથી એકે બીજાને ખોટી રીતે અને બળજબરીપૂર્વક દખલ કર્યા પછી કોઈ વધુ હિંસા થઈ નથી તેવું કહી શકાય નહીં કે શાંતિ ભંગ થઈ શકતી નથી અને તે, તેથી, કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી છોડી દેવી જોઈએ. એવું બની શકે કે કોઈ પક્ષકાર તેને બળજબરીપૂર્વક અને ખોટી રીતે દખલ કરવાના જવાબમાં કાયદો પોતાના હાથમાં ન લે. તેનો અર્થ એ નથી કે તેણે કલમ ૧૪૫ હેઠળના ઉપાયનો લાભ મેળવવાનો નથી. ઉપ-કલમ (૪) અને ઉપ-કલમ (૬) નો બીજો પ્રોવિઝો અતિશય અતિક્રમણ અથવા અરજદારના કબજા સાથે દખલ કરવાના ભાગેડુ કૃત્યની કલ્પના કરતું નથી, ત્યાં ઉદ્દેખિત દખલ એ છે જે પક્ષકારને તેના કબજામાંથી બહાર કાઢવાના બળજબરીપૂર્વક અને ખોટા કૃત્યના પૂર્ણ કૃત્ય સમાન છે. આથી તે તદ્દન સ્પષ્ટ છે કે હકીકત એ છે કે અપીલન્ટની દખલ એ પૂર્ણ કૃત્ય હતું અને અપીલન્ટે ક્રિમિનલ ફરિયાદ દાખલ કરી હતી અને પોલીસે તેના હેઠળ કાર્યવાહી કરી હતી તેનો અર્થ એ નથી કે મેજિસ્ટ્રેટ કલમ ૧૪૫ હેઠળ આગળ વધી શકતા નથી અને ઉપ-કલમ (૬) દ્વારા અનુમતિ લાયક નિર્દેશો આપી શકતા નથી. ઉપરોક્ત સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, હાઈકોર્ટ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમને પુનઃસ્થાપિત કર્યો છે જે સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા

ઉલટાવી દેવામાં આવ્યો હતો. અહીં પણ આ જ સ્થિતિ છે, જ્યારે આ અદાલતે સેશન્સ કોર્ટના પડકારવામાં આવેલા હુકમને અટકાવતી વખતે વચગાળાના હુકમ દ્વારા એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટના હુકમને પુનઃસ્થાપિત કર્યો છે.

૩૮. ઉપરોક્ત તમામ તથ્યો, સંજોગો અને લાગુ પડતા કાયદાનો સાર અને નિયોડ નીચે મુજબ સારાંશ આપી શકાય છે:

i. કોડની કલમ ૧૪૫ હેઠળ મેજિસ્ટ્રેટનો હુકમ અનેક પુરાવાઓમાંનો માત્ર એક છે, તેથી સિવિલ મુકદ્દમામાં વચગાળાના હુકમોને ધ્યાનમાં લેતા, એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા હુકમ ગેરકાયદેસર તરીકે આક્રમણ કરી શકાતો નથી.

ii. કાયદાની યોગ્ય પ્રક્રિયા અનુસર્યા વિના જો છીનવી લેવામાં આવે તો કબજો પાછો આપવા માટે બંને સત્તાધિકારીઓ એટલે કે સિવિલ કોર્ટ અને એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સાથે સમવર્તી અધિકારક્ષેત્ર છે, પરંતુ પેનિંગ મુકદ્દમા અથવા સિવિલ કોર્ટના હુકમના અભાવમાં, એવું કહી શકાય નહીં કે મેજિસ્ટ્રેટ પાસે કાયદા દ્વારા તેને સોંપાયેલા કબજાને પુનઃસ્થાપિત કરવાની સત્તા નથી, માત્ર એટલા માટે કે કેટલાક ચુકાદાઓ એવું કહે છે કારણ કે તે કેસોમાં વિશિષ્ટ તથ્યો અને સંજોગો છે જેના દ્વારા સિવિલ મુકદ્દમામાં નિષ્ફળ ગયેલા પક્ષકારે કોડની ૬.૧૪૫ નો આશરો

લીધો છે જે વર્તમાન કેસમાં સ્થિતિ નથી. તેથી, તમામ ચુકાદાઓ કે જે ફક્ત એમ કહે છે કે જ્યારે સિવિલ મુકદ્દમા પેલિંગ હોય છે, ત્યારે મેજિસ્ટ્રેટ પાસે કોઈ સત્તા નથી તે તે કેસોની તથ્યાત્મક વિગતો સાથે વાંચવાની છે અને હાથ પરના કેસમાં તથ્યાત્મક મેટ્રિક્સને ધ્યાનમાં લીધા વિના તમામ કેસોમાં અનુસરી શકાતી નથી.

iii. અહીંના સામાવાળાઓએ ન્યાયપૂર્વક વિચારણા કરી છે કે આ અરજીના પરિણામને ધ્યાનમાં લીધા વિના, સિવિલ કોર્ટ દ્વારા હવે અરજદારના કબજાનું રક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે, સેશન્સ કોર્ટના પડકારવામાં આવેલા હુકમની તારીખે અસ્તિત્વમાં રહેલી આવી સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, સેશન્સ કોર્ટે હુકમને ખતેલ પહોંચાડવામાં ભૂલ કરી છે ખાસ કરીને કબજો ઉલટાવી દેવાનો નિર્દેશ આપવામાં, જે સક્ષમ સિવિલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમની તદ્દન વિરુદ્ધ છે. જેના દ્વારા, પડકારવામાં આવેલા હુકમના સમયે કોડના કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી છોડી દેવી પણ કબજાના સંબંધમાં સમાન સ્થિતિમાં પરિણમશે, અને તેથી વ્યવહારિક રીતે કોડના કલમ ૧૪૫ હેઠળની કાર્યવાહી હવે સમાપ્ત થાય છે, જેનાથી સ્થપાયેલા કાનૂની સ્થાને સિવિલ કોર્ટ પક્ષકારો વચ્ચે સિવિલ મુકદ્દમામાં અંતિમ નિર્ણય પર પહોંચતી વખતે

કબજો અને શીર્ષક બંનેના મુદ્દા નક્કી કરશે. તે હેતુ માટે, સિવિલ કોર્ટે તેની સમક્ષના પુરાવાઓ પર આધાર રાખવો પડશે, એટલે કે સિવિલ કોર્ટનો નિર્ણય પડકારવામાં આવેલા હુકમોથી સ્વતંત્ર હશે.

૩૯. જેના દ્વારા, ભલે હું અવલોકનો પર આધાર રાખતો નથી અને જે આધાર માટે વચગાળાનો હુકમ ૦૧/૦૯/૨૦૦૬ ના રોજ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, ઉપરોક્ત તથ્યો અને સંજોગો માટે, હું તે હુકમને સમર્થન આપું છું અને પુષ્ટિ કરું છું. એ અવગણી શકાય નહીં કે આવા હુકમને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પણ પહેલેથી જ પુષ્ટિ આપવામાં આવી છે અને તેથી જ્યારે કાયદો એવું કહેતો નથી કે અંતિમ હુકમ ક્યારેય વચગાળાના હુકમ જેવો ન હોવો જોઈએ છતાં અંતિમ હુકમ પસાર કરતી વખતે, વચગાળાનો હુકમ બદલી શકાય છે, સંશોધિત કરી શકાય છે અથવા રદ કરી શકાય છે, તારીખ ૦૧/૦૯/૨૦૦૬ નો વચગાળાનો હુકમ સંપૂર્ણ અને નિશ્ચિત બનાવવામાં આવે છે.

૪૦. ઉપરોક્ત તથ્યો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, રિવિઝન અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે અને જેના દ્વારા ક્રિમિનલ રિવિઝન અરજી નંબર ૧૬૬/૨૦૦૧ માં તારીખ ૦૩/૦૪/૨૦૦૬ નો પડકારવામાં આવેલો હુકમ આથી રદ અને બાજુ પર રાખવામાં આવે છે અને જેના દ્વારા સેશન્સ કોર્ટ સુરત સમક્ષની ક્રિમિનલ રિવિઝન અરજી નંબર ૧૬૬/૨૦૦૧ ફગાવી દેવામાં આવે છે. તારીખ ૦૧/૦૯/૨૦૦૬ નો વચગાળાનો હુકમ આથી સંપૂર્ણ અને નિશ્ચિત બનાવવામાં આવે છે અને પુષ્ટિ કરવામાં આવે છે. સિવિલ કોર્ટે તેની સમક્ષ રજૂ થઈ શકે તેવા

પુરાવાઓના આધારે વહેલી તકે પેઝિંગ સૂટો નક્કી કરવા, પરંતુ આ ચુકાદામાં અવલોકનોથી પ્રભાવિત થયા વિના.

૪૧. નિયમ સંપૂર્ણ અને નિશ્ચિત બનાવવામાં આવે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. જી. શાહ)

આગળનો હુકમ તારીખ ૧૮/૧૨/૨૦૧૬:

સામાવાળા માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી દત્તાનીની આ હુકમને અટકાવવાની વિનંતી ફગાવી દેવામાં આવે છે કારણ કે આ હુકમના અમલને અટકાવીને અટકાવવા જેવું કંઈ નથી, કારણ કે વચગાળાના હુકમની પહેલેથી જ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે.

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. જી. શાહ)

વિષય: ક્રિમિનલ રિવિઝન અરજી અને ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૪૫ સંબંધિત કેસમાં હાઈકોર્ટનો ચુકાદો.

This judgment has been translated using AI Tool

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.